Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 430 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 10 ՅՈՒՆԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 22 ՅՈՒՆԻՍ 1885 9 ՌԱՄԱԶԱՆ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ՝ երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար [illegible] սակարկութիւն կըլլայ։

Օրագրիս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրուած [illegible] պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»
ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան,
իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ.

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده (ارەولك) غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	ղահեկան	արծաթ	200
» »	Վեցամսեայ	»	»	100
» »	Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան		»	»	240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ		»	»	120
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ	»		28

Գաւառ ղրկուած լրագրաց համբուլ ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։

Խմբագրութեան ղրկուած ո և է նամակ կամ գրութիւն ետ չ'դարձուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ 7 ՅՈՒՆԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

ՎԱՆԱՅ ԴԷՊՔԵՐԸ

Վանայ դէպքերն, որոց վրայ տեղեկութիւններ հրատարակեցան մեր անցեալ շաբթուան թիւերով, բնականապէս արտայուզութիւն պատճառեցին Մայրաքաղաքիս մանաւանդ հայ հասարակութեան մէջ։ Ստուգուեցաւ թէ Վանայ եկեղեցեաց մէջ Էջմիածնի Կաթողիկոսութեան յիշատակութիւնը դադրած է, իբրև ցոյց դժգոհութեան ընդդէմ Կաթողիկոսական վերջին ընտրութեան։ Ստուգուեցաւ թէ եկեղեցական կարգապահութենէ այս ծանր խաթարում յարուցած է վէճեր Վանայ Հայոց մէջ, և թէ կռիւներ ալ ծագած են, նոյն իսկ եկեղեցեաց մէջ, և քաղաքային իշխանութիւնն հարկ համարած է միջամտել և ձերբակալութիւններ ընել։

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան յիշատակման դադարումն ի Վան՝ յոյժ անարդար, անտեղի և միանգամայն ազգավնաս և հետևապէս պարսաւելի կը համարենք մեք։ Թէ՛ Լրագրոյս Վասպուրականի թղթակցութեան մէջ և թէ Մայրաքաղաքիս ուրիշ հայ և օտարազգի թերթերուն մէջ հրատարակեցան այն պատճառաբանութիւններ որոց վրայ հիմնեալ Վանեցի ազգայնոց մէկ մասն որոշեր է դադրեցնել Էջմիածնի յիշատակութիւնն և անոր տեղ հաստատել Աղթամարայ Կաթողիկոսութեան յիշատակումը։ Պարզամիտներ կրնան խաբուիլ այս պատճառանքներէ, և չենք զարմանար որ Վանայ ազգայնոց միամիտ մասն ևս հրապուրուած է անոնցմէ․ բայց փոքր ի շատէ լրջօրէն խորհիլ ու զգալ գիտցող ազգայնոց համար, այդ փաստաբանութիւններ ողորմելի հնարքներ են խոշոր սխալ մը սքօղելու համար, և ո՛չ այլ ինչ։ —

Եւ յիրաւի, Էջմիածնի Կաթողիկոսութեան յիշատակութիւնը դադրեցուցեր են Վանեցիք, յենլով սա եղական տրամաբանութեան վրայ թէ, Թուրքիոյ Հայոց անընդունելի է Կաթողիկոսական ընտրութիւն մը, որում Թուրքիոյ Հայք չեն կրցած մասնակցիլ։ Արդ, այս տարւոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան Թուրքիոյ Հայք չմասնակցեցան, և Թուրքիոյ Հայոց ձայնն անտես առնուեցաւ։ Ապա ուրեմն, Կաթողիկոսական վերջին ընտրութիւնն անընդունելի է Թուրքիոյ Հայոց համար, և եթէ Ազգին ուրիշ մասերն հաւանին իսկ, Վանայ Հայք, որք ազգասիրութեամբ և իմաստութեամբ Ազգին ո՛չ մէկ մասէն վար կը մնան, ո՛չ միայն չեն հաւանիր, այլ և բարձրաձայն կը հռչակեն իրենց դժգոհութիւն։

Այս տրամաբանութեան առաջին եզրը խաբէական է․ երկրորդ եզրն անճիշդ է, և եզրակացութիւնն իմաստակական է պարզապէս։

« Շատ անգամներ կատարուած են կաթողիկոսական ընտրութիւններ, որոց Թուրքիոյ Հայք իրապէս և գործնականապէս չեն կրցած մասնակցիլ, այլ որոց արդիւնքը ճանչած են։ Մինչև 1866 Թուրքիոյ Հայք մերթ ընդ մերթ Կ. Պոլսէ ընտրելեաց ցանկ մը ղրկելով շատացած են։ Երբեմն զայն ևս չեն ըրած։ Բայց միթէ այս պատճառաւ, Գէորգ կաթողիկոսէ առաջի կաթողիկոսունք չէին յիշատակուած Կ. Պոլսոյ և Վանայ եկեղեցեաց մէջ։

Ա՛յլ է մասնակցութիւն, ա՛յլ է յիշատակութիւն։ Յիշատակութիւն կ'ընենք․ զի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութիւնը մի միակ է․ զի Էջմիածնի Կաթողիկոսութիւնն Հայոց եկեղեցական և բարոյական միութեան կեդրոնն է․ և զի Էջմիածնի Կաթողիկոսութիւնն յիշելով, Հայք, ո՛ր երկրի և ո՛ր գաւառի մէջ ալ բնակին, կը հաստատեն իրենց եկեղեցական և ազգային միութիւն։ Ո՛րչափ երկիրներու մէջ կան ցրուեալ Հայեր, որք ո՛չ իրապէս, ո՛չ ձևւապէս չեն մասնակցիր կաթողիկոսական ընտրութեան, այլ երբ Պատարագի մէջ կ'ընեն Էջմիածնի Կաթողիկոսին յիշատակութիւնը, կը զգան թէ նոյն վայրկենին աշխարհի ամեն կողմը ցրուեալ Հայոց հետ կը շօշափեն միութեան մի և նոյն կէտն, ի հանդէս կը բերեն եկեղեցական և ազգային միութեան երևելի ապացոյցն։ Ա՛յս է Էջմիածնի Կաթողիկոսութեան յիշատակման նշանակութիւնը։ Քաղաքական պարագայք շատ անգամ արգելք եղած են կաթողիկոսական ընտրութեան մասնակցելու, և եթէ այսօր իսկ մասնակցութեան խնդիր մ'ունինք, ո՞վ չգիտեր թէ քաղաքական պայմանաց ծնունդն է այն։ Բայց քաղաքական դէպքերն արգելք չեն եղած ազգային և եկեղեցական միութեան։ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, քաղաքական պարագայից ստիպմամբ, կրցած է տեղ փոխել․ բայց Ազգը միակ Կաթողիկոս մը ճանչած է իբրև Ամենայն Հայոց Հայրապետ։ Աղթամարայ Կաթողիկոսութիւնը մասնաւոր Կաթողիկոսութիւն մ'է, որ իւր թեմէ դուրս նշանակութիւն չունի, Աղթամարայ Կաթողիկոսն ընտրուած է իբրև մասնաւոր Կաթողիկոս, և գաւառի մը քմահաճութեամբ չէ անշուշտ որ մասնաւոր Կաթողիկոսութիւն մը կը փոխուի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան։

Ստոյգ չէ ուրեմն պնդել թէ Թուրքիոյ Հայք չեն ճանչնար ո՛վ և է Կաթողիկոս որուն ընտրութեան անկարող եղած են մասնակցիլ ո՛վ և է պատճառաւ։ Պատմութիւնը զայդ չի հաստատեր, և ողջմտութիւնն ու պատշաճութիւնն ևս իրաւունք չեն տար այդպէս մտածելու։—Բայց ոչինչ նուազ սխալ է պնդել թէ այս տարւոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան մէջ Թուրքիոյ Հայոց ձայնն անտես առնուեցաւ։ Մեր Եռանուն Ցանկ ընդունուեցաւ, և ցորչափ խնդիրը կաթողիկոսին—և ո՛չ Քանդիդատին— ընտրութեան վրայ է, արդիւնքը տարբեր չէր կրնար լինել, եթէ մեր Երեսփոխանաց ժողովոյ քուէներ նոյնութեամբ ընդունուէին։ Ինչ ինչ որ ուզենք կրնանք ըսել Պալաժենիոյ անարդարութեան դէմ․ բայց անժխտելի է որ այսօր ունինք ընտրեալ կաթողիկոս մը, որ Ազգին իրական մեծամասնութեան քուէն ստացած է։ Զայս հաշիւ արդէն հրատարակած ենք, բայց անգամ մ'ևս աւելորդ չենք համարիր յիշեցնել մեր Վանեցի ազգայնոց թէ, Ամեն. Մելքիսեդեկ Ս. Արքեպիսկոպոս Թուրքիոյ Հայոց Ազգային Ժողովէն ստացաւ 42 քուէ և Էջմիածնի Ընտրողական Ժողովէն 30 քուէ, և Կաթողիկոս հռչակեցաւ 72 քուէով, և որովհետև ուրիշ ո՛չ մէկ Արքեպիսկոպոս նոյնչափ քուէ ստացած է, մեր առջև ունինք Ազգէն մեծամասնութեամբ ընտրեալ Կաթողիկոս մը։ Ապա ուրեմն, խաբէական է ըսել թէ Թուրքիոյ Հայոց ձայնն անտես առնուեցաւ, քանի որ այս մեծամասնութիւն կը գոյանայ Թուրքիոյ Հայոց ևս քուէներուն բարդմամբ։

Եւ այսպիսի ընտրութեան մը համար ըսել թէ անընդունելի է Թուրքիոյ Հայոց՝ ստուգիւ վերջին ծայրն է անմտութեան։ Այդպիսի յայտարարութիւն մը թշնամանք մ'է թէ՛ ազգային մեծամասնութեան կամաց դէմ, զոր յարգելու ամենքս ալ պարտաւոր ենք, և թէ՛ Ընտրելոյն արժանեաց դէմ, զորս իւր հակառակորդք իսկ երբեք չեն կրցած ուրանալ։

Բայց Վանեցի ազգայնոց ընթացքին մէջ արդարև տրամաբանութիւն բնաւ չկայ։ Եթէ ծանուցեալ ցոյցերն ըրած են այն սկզբամբ թէ անընդունելի է ամեն Կաթողիկոսի ընտրութիւնն ուր Թուրքիոյ Հայք չեն մասնակցած, ընդէ՞ր անցեալ տարի ևս չըրին նոյն ցոյցեր, քանի որ անցեալ տարւոյ ընտրութիւնն ևս՝ այս տարուանին յար և նման՝ Պալաժենիոյ համեմատ կատարուած էր։—Այս հարցման պատասխանը պարզ կ'երևի մեզ։ Անցեալ տարի ընտրուած անձն էր հոգելոյս Տ. Ներսէս Սրբազան, և Վանեցի Հայք բաւական խոհեմ էին ըմբռնելու համար թէ, ցորչափ Ներսէս Պատրիարք մը կար, ուրիշ ո՛չ ոք կրնար Կաթողիկոս ընտրուիլ։ Բայց յորմէ հետէ վախճանեցաւ Ն. Սրբազնութիւն, Վանեցիք որոշած էին թէ Խրիմեան Հայրիկ միայն պէտք է Կաթողիկոս լինի, և այս մտօք ըրին շատ ջանքեր, որոց դէմ ո՛չ ոք բան կրնայ ըսել։ Բայց երբ իրենց ակնկալութիւն ի դերև ելաւ, սկզբան խնդրոյ մը պատրուակին ներքև սկսան յուզել խնդիր մը որ պարզապէս անձի խնդիր է։ Արդ, Արեւելք մէկէ մը պէտք չունի գովեստ լսելու Հայրիկին արժանեաց վրայ, բայց միանգամայն տարակոյս չունի թէ Ն. Սրբազնութիւն, իւր ծանուցեալ ազգասիրութեամբ ու ողջմտութեամբ, առաջին կը լինի պարսաւելու իւր անուամբ սկսուած այս ցոյցեր և ազգային պառակտման այս վտանգաւոր փորձեր։ Պէտք է վերջապէս գիտնալ թէ ամեն անձնաւորութենէ վեր է Ազգին մեծամասնութեան կամքն, որ վճռած է թէ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս պէտք է լինի Մելքիսեդեկ Սրբազան։ Ամեն գաւառ կրնայ Եպիսկոպոս մ'ունենալ ընտրելի ի Կաթողիկոսութիւն․ բայց ո՞ւր կ'երթայ վախճանն, երբ ամեն գաւառ որոյ Ընտրելին չէ յաջողած՝ իրաւունք ունենալ կարծէ չյիշատակելու ընտրուած Կաթողիկոսն և մասնաւոր Կաթողիկոսութիւն մը յիշատակելու։ Վանեցի ազգայնոց բոլոր արարքներուն մէջ ո՛չ սահմանադրական ոգի կայ, որ կը պահանջէ յարգել ազգային մեծամասնութեան կամքն, ո՛չ ալ ազգասիրական ողջմտութիւն, որ կը պահանջէ յարգել ազգային և եկեղեցական միութիւնն և չխանգարել զայն ներքին երկպառակութեանց ու բաժանմանց կազմալուծիչ շարժումներով։

Բայց Վանայ ազգավնաս ցոյցերուն հեղինակները, բարեմիտ անձանց կարծիքն իրենց կողմ շահելու յուսով, խնդիրը տեղափոխելու փորձ մը կ'ընեն՝ ջանալով հաւատացնել մեզ թէ բոլոր այս փորձեր Մակար Սրբազանի դէմ ուղղեալ են միայն, — թէև մի և նոյն ժամանակ չեն կրնար ցաւ չյայտնել այն Վանեցի ազգայնոց ընթացքին համար, որք, որպէս վայել էր, փութացած էին շնորհաւորել Մելքիսեդեկ Սրբազանին ընտրութիւնն։ — Եթէ Մակար Սրբազան, հակառակ ամեն ակնկալութեանց, կաթողիկոս հաստատուի, կաթողիկոսական ընտրութեան այս ելք շատ դէշ տպաւորութիւն պիտի ընէ անշուշտ ո՛չ թէ միայն Վասպուրականի, ո՛չ թէ միայն Թուրքիոյ Հայոց, այլ մանաւանդ Ռուսիոյ Հայոց վրայ, որոց Պատուիրակներէն ո՛չ մին Ն. Սրբազնութեան քուէ չտալէ զատ, ամենքն ալ ոգւով ի բոլոր ջանացած էին արգիլել Նորա մուտքն ընտրելեաց ցանկին մէջ։ Բայց վերջապէս, հարկ է ճանչել թէ յոյժ հեռաւոր և անհաւանական պատահականութիւն մ'է այս, որոյ օրինակը չէ տեսնուած յորէ անտի յորում Էջմիածին մտաւ ընդ ռուսական իշխանութեամբ։ Իբրև Քանդիդատ, Մակար Սրբազան նշանակութիւն չունի Ազգին համար։ Ընտրուած Կաթողիկոսի՛ն միայն կը նայի Ազգն, և Մելքիսեդեկ Կաթողիկոսի ընտրութիւնն իրողութիւն մ'է, մինչ Մակար Սրբազան հաստատման երկիւղը պատահականութիւն մ'է լոկ։ Արդ, ի՞նչ իմաստութիւն, ի՞նչ պատշաճութիւն կայ աղմկալից ցոյցի մը մէջ, որ՝ իբր թէ պատահականութեան մը դէմ ուղղուած կատարեալ իրողութիւն մը անտես ընելու և մերժելու նշանակութիւնը միայն կրնայ ունենալ։ Ո՛չ, մեր Վանեցի եղբարք այնչափ պարզամիտ կարծելու չեն իրենց ազգակիցներ և օտարազգիներն, որք միահամուռ այն տպաւորութեան ներքև կը մնան թէ Վանայ ցոյցերն Էջմիածնի վերջին ընտրութեան դէմ ուղղեալ են ընդհանրապէս, և հետևաբար՝ ամեն բանէ առաջ՝ ազգային Ընտրելոյն, այսինքն Մելքիսեդեկ Սրբազանի դէմ, քանի որ Նա՛ է ընտրեալն և քանի որ, ըստ հաստատեալ սովորութեան և ըստ ամենայն հաւանականութեանց, Նա՛ պարտի լինել Կաթողիկոս։ Եւ ա՛յս պատճառաւ ամենէն աւելի պարսաւելի կը գտնենք Վանայ ցոյցերը։

Վանեցիք կը գանգատին թէ իրենց թոյլ չտրուեցաւ մասնակցիլ Կաթողիկոսական ընտրութեան, ապա թէ ո՛չ՝ կ'ըսեն՝ արդիւնքը շատ տարբեր կրնար կրնար լինել։ Նոյն գանգատ ամեն գաւառ ևս կրնայ ընել նոյնչափ իրաւամբ, և չենք գիտեր թէ արդիւնքն ի՛նչ կը լինէր եթէ ամեն գաւառներ ալ մասնակցէին։ Բայց Թուրքիոյ Հայք ունին Օրէնք մը, որ կ'արգիլէր Կեդր. Վարչութեան՝ գաւառական մասնակցութեան իրաւունք տալ։ Այս Օրէնք կրնայ օր մը փոփոխիլ․ բայց մինչև որ փոփոխի, պարտի յարգուիլ որպէս Օրէնք։ Պէ՞տք է միթէ կրկնել այն հասարակ ճշմարտութիւն թէ, Օրէնքի թերութիւնը չարդարացներ ապօրինութիւնը։—Մկրեան Հօր եղած անպատշաճ ընդունելութիւնը մեզ կը յիշեցնեն Վանեցի ազգայինք, և կը գանգատին թէ չբողոքեցինք։ [illegible] Էջմիածնի մէկ կամ երկու եկեղեցականներ յիրաւի ցոյց տուած են իրենց անքաղաքավարութիւնը․ բայց միթէ կ'արժէ՞ր որ Ազգ. Ժողովը խնդիր ընէր այս կարգի մանրամասնութիւններ։ Ազգ. Ժողովը պարտաւոր էր արդեան միայն նայիլ, քանի որ գործնական մասնակցութեան Օրէնք մը տակաւին կը պակսի, և արդիւնքն որովհետև գոհացուցիչ էր, շատացաւ յայտնելով իւր գոհունակութիւն։

Կը հարցուի մեզ թէ ի՛նչ ապահովութիւն կայ թէ յաջորդ ընտրութեանց մէջ Թուրքիոյ Հայոց ձայներն յարգուին։ Բայց այդպիսի ապահովութիւն մը ձեռք բերած կը լինի՞նք եթէ Թուրքիոյ Հայոց գաւառք ոմանք զատուին Էջմիածնի Կաթողիկոսութենէն։ Կարելի է որ բնաւ ապահովութիւն չունենանք․ բայց միթէ Վանայ անտեղի ցոյցերն այդ ապահովութեան տեղը կը բռնե՞ն։ Սակայն, յայտնի է թէ երբ Մելքիսեդեկ Սրբազան՝ ինչպէս համօրէն Ազգին ջերմ բաղձանքն է՝ բազմի Էջմիածնի Աթոռոյն վրայ, իւր առաջին գործոց մին պիտի լինի Ազգին երկուց մասանց միջև Կաթողիկոսական ընտրութեան միօրինակ եղանակ մը հաստատել։ Այս գործ այնչափ դժուար չէ, և բնաւ տեղի չկայ այժմէն յուզուելու։ — Բայց ո՛չ ոք կը հաւատայ թէ Վանայ ցոյցին հեղինակները Թուրքիոյ Հայոց իրաւունքները պաշտպանելու համար կազմած լինին այս ցաւալի տեսարաններ։ Վանեցւոց վեհանձնութիւնը շատ օգտակար արդիւնքներ կրնայ արտադրել Վանայ և Վասպուրականի համար, բայց բնաւ չակնկալուիր որ համայն Թուրքիոյ Հայոց նուիրական իրաւունքները պաշտպանելու անկեղծ հոգածութեան կարենայ հասնիլ։ Ինչպէս ըսինք, բոլոր խնդիրն անձնական է, Խրիմեանի խնդիր մ'է, որուն նոյն ինքն Հայրիկն ամենևին մասնակից չէ։ Մէջ բերուած բոլոր պատճառանքներ խնդրոյն այս ինքնասիրական կողմը ծածկելու միայն կը ծառայեն։

Ուստի, չենք վարանիր մեր և ամեն ողջամիտ ազգայնոց խորին վիշտն յայտնել Վանայ դէպքերուն համար։ Ո՛չ մէկ նկատում, անհատական թէ հանրային, իրաւունք կուտայ Վանեցւոց դադրեցնելու Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան յիշատակութիւնն։ Ազգին ներքին թէ արտաքին թշնամիք կրնան բաղձալ այդպիսի բաժանման մը․ բայց Վանեցիք, որ ազգասէր և սրատես լինելու համբաւը կ'ուզեն ունենալ, պէտք չէ որ գործիք լինին Ազգին թշնամեաց։ Վանայ ցոյցերն արդիւնք կը համարինք օտարոտի ներշնչումներու և տղայական շարժումներու, և կը ցաւինք որ գտնուած են շատ միամիտներ որ խաբուած են անոնցմէ։ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնն անշուշտ ամենայն լրջութեամբ ու ազդուութեամբ կը կատարէ իւր պարտք՝ ի կարգապահութիւն հրաւիրելով Վանայ եկեղեցական և քաղաքական ազգային իշխանութիւններն, և մանաւանդ կղերական դասը։ Խրիմեան Հայրիկն ինք ևս անշուշտ իւր ազդեցիկ ձայնը պիտի բարձրացնէ՝ վերջ տալու համար այս երկպառակութեան, որ այժմէն իսկ չարիքներ բերած է Վանեցւոց գլխուն, և այսուհետև ալ՝ առանց բնաւ օգտի՝ Ազգին վնաս միայն պատճառելու կրնայ ծառայել։ Մենք մինչև ցարդ գոհունակութեամբ հաստատած էինք Վանեցի ազգայնոց մէջ գտնուած յառաջդիմութեան նշանները։ Բայց կը ցաւինք որ իրենց այս մեծ սխալ բոլոր Ազգին համակրանքն իրենց վրայէն բառնալու բնութիւնն ունի, եթէ՛ տեղեկանալէ յետոյ թէ ի՛նչպիսի աննպաստ և ողբալի տպաւորութիւն մ'ըրած են Վանայ ցոյցերը՝ տակաւին յամառին մնալ այդ սխալման մէջ։

— 76 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Զ.

ՊԷՐՆՈՒՅԷԻ ՀՐՈՒԱՆԴԱՆ

—Ես միշտ կ'սպասեմ եկողներուն, պատասխանեց Իրլանտացին։

Յետոյ, լուրջ ձայնիւ մը սեղանին օրհնութիւնը կարդաց, մինչ ընտանիքն ու ծառայներն ոտքի վրայ կանգնած էին ակնածութեամբ։ Տիկին Հէլէնայի սիրտը շարժեցաւ բարուց այս կատարեալ պարզութեան վրայ, եւ ամուսնոյն մի նայուածքն հասկցուց նմա թէ ինքն ալ կ'սքանչանար իրեն պէս։

Ուրախալի ճաշ մ'ըրին։ Ամենն ալ կը խօսակցէին։ Սկովտացիէն առ Իրլանտացի ձեռք մը միայն կայ։ Թուիտ, (1) իւր քանի մը ձողաչափ լայնութեամբ աւելի խոր վիհ մը կը պեղէ ընդ մէջ Սկովտիոյ եւ Անգլիոյ, քան Իրլանտայի ջրանցին քսան փարսախներն, որք կը բաժնեն զՀին Կալեդոնիա (2) ի Գալարաղարդ Երինէ (3)։ Պ. Բատտի Օ'Մուր իւր պատմութիւնն ըրաւ, պատմութիւն այն ամեն գաղթականաց, զորս թշուառութիւնը կը հալածէ իրենց հայրենի երկրէն։ Շատեր կ'երթան հեռաւոր երկիրներ բաղդ փնտռելու, եւ ձախողութիւն ու դառնութիւն միայն կը գտնեն։ Իրենց բաղդէն կը գանգատին, փոխանակ իրենց անմտութենէն, ծուլութենէն ու մոլութիւններէն գանգատելու։ Ով որ սակաւապէտ, քաջասիրտ, զգաստ եւ խնայող է, կը յաջողի։

Այսպէս եղաւ եւ այսպէս էր Բատտի Օ'Մուր։ Մեկնեցաւ ի Տրնտալքէ, ուր նօթի կը մեռնէր․ ընտանիքն առաւ Աւստրալիա գնաց, Ատէլայտ ելաւ, արհամարհեց հանքահանութիւնը, երկրագործութեան նուազ անստոյգ աշխատութիւնն ընտրեց, եւ երկու ամիս յետոյ մշակութեան ձեռնարկեց, որ այնչափ ծաղկած էր այժմ։

Հարաւային Աւստրալիոյ երկիրը մանր մասերու բաժնուած է, իւրաքանչիւրն ութսուն եւ չորս ակրոնի (*)։ Այս բաժինք գաղթականաց կը տրուին կառավարութեան կողմէ․ ժրաջան երկրագործ մը կրնայ մէկ բաժինով հանգիստ ապրելէ զատ, ութսուն անգլիական լիրա աւելցնել տարին։

Բատտի Օ'Մուր գիտէր զայս։ Իւր հողագործական հմտութիւնը մեծապէս օգնեցին իրեն։ Ապրեցաւ, դրամ աւելցուց, եւ նոր բաժիններ գնեց առաջնոյն շահովը։ Ընտանիքն, ինչպէս նաեւ մշակութիւնը բարգաւաճեցաւ։ Իրլանտացի գիւղացին կալուածատէր եղաւ, եւ թէպէտ իւր հաստատութիւնը տակաւին երկու տարի չէր համեր, բայց եւ այնպէս հինգ հարիւր ակրոն բերրի հող եւ հինգ հարիւր գլուխ զուար ունէր։ Եւրոպացւոց գերին լինելէ զկնի՝ իւր տէրն եղած էր, եւ անկախ, որչափ կարելի է լինիլ աշխարհի ամենէն ազատ երկրին մէջ։

Իւր հիւրերը լսելով զայս պատմութիւն, անկեղծ ուրախակցութեամբ պատասխանեցին։ Բատտի Օ'Մուր, իւր պատմութիւնն աւարտելէ յետոյ, անշուշտ մտերմութեան փոխարէն մտերմութիւն կ'սպասէր, առանց սակայն պահանջելու։ Այն զգուշամիտ մարդոցմէն էր որք կ'ըսեն․ Ահա այս եմ ես, բայց չեմ հարցներ ձեզ թէ ո՛վ էք։ Լորտ Կլէնարվան ալ անմիջական շահ մ'ունէր Պէրնույէի հրուանդանը գալուն եւ անխոնջ յարատեւութեամբ խուզարկութիւններ ընելուն վրայ խօսելու։ Բայց իբրեւ ուղղակի նպատակին դիմող մարդ, նախ Պրիտանիայի Նաւաբեկութեան վրայ հարցում ըրաւ Բատտի Օ'Մուրի։

Իրլանտացւոյն պատասխանը նպաստաւոր չեղաւ։ Երկու տարիէ ի վեր ոչ մի նաւ եկած ընկած էր ծովեզրը, ոչ հրուանդանէն վեր, ոչ վար։ Այդ Պրիտանիայի բեկումն երկու տարեկան դէպք մ'էր։ Ուստի կրնար կատարեալ վստահութեամբ հաստատել թէ նաւաբեկեալք արեւմտեան ծովեզերաց այս մասին վրայ ընկած չէին։

—Այժմ, Միլո՛րտ, ըսաւ, պիտի հարցնեմ ձեզ թէ ի՞նչ շահ ունիք այդ հարցումն ինձ ընելով։

Յայնժամ Կլէնարվան պատմեց նմա ծովէն ելած գրութեան պատմութիւնը, Տէնքանի ուղեւորութիւնը, Կրանթ նաւապետը գտնելու համար եղած փորձերն, եւ յայտնեց թէ իւր ամենէն քաղցր յոյսերը կ'ոչնչանային եղած բացորոշ յայտարարութեանց առջեւ, եւ թէ բնաւ հաւանականութիւն չէր մնար Պրիտանիայի նաւաբեկեալները գտնելու։

Այս խօսքեր հարկաւ դառն տպաւորութիւն մը կ'ընէին ունկնդրաց վրայ։ Ռոպէրթ եւ Մարի Կրանթ արտասուաթոր աչօք կը լսէին։ Բականէլ չէր կրնար մխիթարութեան եւ յուսոյ խօսք մը գտնել։ Ճոն Մանկլս չէր կրնար զգացած ցաւն ամոքել։ Արդէն յուսահատութիւնը կը գրաւէր այս ազնուախոհ հոգիներ, զորս Տէնքան ի զուր բերած էր յայս հեռաւոր ծովեզրներ, յանկարծ սա խօսքերը լսեցան․

—Միլո՛րտ, փառք եւ գոհութիւն տուէք Աստուծոյ։ Եթէ Կրանթ նաւապետ ողջ է, աւստրալիական հողին վրայ է։

ԳԼՈՒԽ Է.

ԷՅՐԹԸՆ

Այս խօսքերուն արտադրած հիացումն անհնար է նկարագրել։ Կլէնարվան ոտքի վրայ ցատկեց, եւ իւր աթոռն հրելով գոչեց․

—Ո՞վ է խօսողը։

—Ես, պատասխանեց Բատտի Օ'Մուրի ծառայներէն մին, որ սեղանին ծայրը նստած էր։

—Դո՞ւ ես, Էյրթըն, ըսաւ գաղթականն ոչ նուազ քան զԿլէնարվան ապշած։

—Այո՛, ես եմ, պատասխանեց Էյրթըն յուզեալ բայց ամուր ձայնիւ, ես՝ որ Սկովտացի եմ ձեզ պէս, Միլո՛րտ, ես՝ որ Պրիտանիայի նաւաբեկեալներէն մին եմ։

Այս յայտարարութիւն աննկարագրելի տպաւորութիւն մ'ըրաւ։ Մարի Կրանթ, կէս թմրեցեալ ի սրտայուզութենէ, կէս մեռեալ յուրախութենէ, այս անգամ Տիկին Հէլէնայի բազկաց մէջ ընկաւ։ Ճոն Մանկլս, Ռոպէրթ եւ Բականէլ, իրենց տեղէն ցատկելով վազեցին դէպ առ այն զոր Բատտի Օ'Մուր Էյրթըն անուանեց։

Քառասուն եւ հինգ տարեկանի մօտ մարդ մ'էր, բիրտ դէմքով, որոյ փայլուն աչերն աներեւոյթ կը լինէին խորամուխ յօնից կամարներու տակ։ Արտասովոր ուժ մը պարտէր ունենալ, հակառակ մարմնոյն նիհարութեան։ Բոլորովին ոսկր ու ջիղ էր, եւ, ինչպէս կ'ըսեն Սկովտացիք, մարմինը պարարելու համար ժամանակ չէր կորսնցներ։ Միջին հասակ, լայն ուսեր, խելքով եւ ազդուութեամբ լի դէմք մ'ունէր, խիստ բայց համակրելի, եւ այս համակրանք առաւել եւս կ'աճէր այն նոր տառապանաց հետքով, որ դէմքին վրայ տպաւորուած էր։ Կը տեսնուէր որ շատ վիշտ կրած էր, թէ եւ վշտաց հանդուրժող, դիմադրաւող եւ յաղթող մարդ մը կ'երեւէր։

Կլէնարվան եւ ընկերք առաջին տեսութեամբ զգացած էին զայս։ Էյրթընի անձնաւորութիւնն իսկոյն ուշադրութիւն կը գրաւէր։ Կլէնարվան, ամենուն թարգման կանգնելով՝ այլ եւ այլ հարցումներ ըրաւ, որոց պատասխանեց Էյրթըն։ Կլէնարվանի եւ Էյրթընի հանդիպումը փոխադարձ սրտայուզութիւն պատճառած էր երկուքին ալ։

Այս պատճառաւ Կլէնարվանի առաջին հարցումներն անկարգ հապճեպով մ'եղան դրեթէ ակամայ։

—Դուք Պրիտանիայի նաւաբեկեալներէ՞ն էք, հարցուց։

—Այո՛, Միլո՛րտ, Կրանթի նաւաստեաց տասնապետը, պատասխանեց Էյրթըն։

—Որ անոր հետ ազատած էք նաւաբեկութենէ։

—Ո՛չ, Միլո՛րտ, ո՛չ։ Այն սարսափելի վայրկեանին ես յափշտակուեցայ նաւուն տախտակամածէն եւ ցամաքը նետուեցայ։

—Ուրեմն դուք չէ՞ք այն նաւաստեաց մին զորս ծովէն ելած գրութիւնը կը յիշէ։

—Ո՛չ, ես տեղեկութիւն չունիմ այդ գրութենէն։ Նաւապետն իմ յափշտակուելէս յետոյ նետած է զայն ի ծով։

—Բայց նաւապե՞տը, նաւապե՞տը։

—Ես զայն հեղձուած, անյայտ եղած, ծովասոյզ եղած կը կարծէի Պրիտանիայի համայն նաւաստեաց հետ, եւ միայն ես ազատած։

—Բայց քիչ մ'առաջ ըսիք թէ «Կրանթ նաւապետ ողջ էր»։

—Ո՛չ, «եթէ Կրանթ նաւապետ ողջ է» ըսի․․․։

—Եւ աւելցուցիք թէ «Աւստրալիոյ հողին վրայ է»։

—Արդարեւ հոն միայն կրնայ լինիլ։

—Ուրեմն չէ՞ք գիտեր ուր է։

—Ո՛չ, Միլո՛րտ, կը կրկնեմ ձեզ․ ես զայն ծովասոյզ եղած կամ ժայռերուն վրայ ջախջախուած կը կարծէի․ դուք կը ծանուցանէք ինձ թէ գուցէ ողջ է տակաւին։

(Շարունակելի)

---

(1). Գետակ որ կը բաժնէ զՍկովտիա յԱնգլիոյ։
(2). Սկովտիոյ հին անունը։
(3). Իրլանտայի հին անունը։

(*) Մէկ ակրոն 0,404 էկթար (հարիւրակալ) է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՏՈՒՐՔԱՆԴԱԿՆԵՐ

Մատրիտ, 18 յունիս․ Երեսփ. ժողովոյ նստին սկիզբն Երեսփոխան մը հարցուց Նախարարութեան թէ ի դէպ չէ՞ որ Թագաւորին խորհուրդ տրուի այցելութեան երթալ ի Վալենսիա, Մուրսիա և հնտախտի ճարակած ուրիշ վայրեր։ Արտաքին գործոց Նախարար Պ. Էլտուայէն պատասխանեց թէ Նախարարք տակաւին չեն քննած զայս խնդիր։ Ապա վիճաբանութիւն ծագեցաւ պաշտօնական յայտարարութեան վրայ թէ հնտախտ երեւցած է նաև ի Մատրիտ, և ա՛յնչափ սաստիկ եղաւ որ Նախագահը դուրս հանել տուաւ ունկնդիրներն, որք բարձրաձայն կը յայտնէին իրենց զգացումներ։ Պ. Սակաստա, ընդդիմադիր, պնդեց թէ հանրային առողջութիւնն այժմ լաւագոյն է ի Մատրիտ քան նախընթաց տարիներ, և ցոյց տուաւ թէ վաճառականութեան համար ո՛րչափ ցաւալի հետեւանքներ պիտի ունենայ Մաքրանոցներու վերահաստատումը։

Մատրիտ, 18 յունիս․ Առողջապահական յանձնախումբն երեկ Վալէնսիայէն վերադարձաւ։ Ճամբան նորա անդամք մաքրեցուցիչ ծխմանց ենթարկեցան։ Կառավարութիւնն արգելքի ներքեւ դրաւ Տօքթ. Ֆէրրանի հեղուկները պարունակող շիշերը, զորս յանձնախումբն իրեն հետ բերած էր՝ ամբողջացնելու համար իւր քննութիւններ։

Անգլիոյ Թագուհին կոմսութեան աստիճանաւ Լորտութիւն առաջարկեց Պ. Կլատսթոնի, բայց նա չընդունեց հանդերձ խորին շնորհակալութեամբ։

Այս խրոխտութիւն ապացոյց կը համարուի թէ Պ. Կլատսթոն մտադիր է կռուոյ ասպարէզին վրայ մնալ միշտ, եւ մասնակից լինել Ազատականաց պայքարին առաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ։

Սըր Սթաֆորտ Նորթքոթ, որոյ մեղմութիւն ու չափաւորութիւն հաճելի չէին երիտասարդ Պահպանողականաց, հրաժարած է Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ Պահպանողականաց պարագլուխ լինելէ, եւ հաւանած է՝ ազնուականութեան տիտղոսով մը անդամակցիլ Լորտերու ժողովոյն։ Սըր Միքայէլ Հիքս Պիչ եւ Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ կը բռնեն Երեսփոխանութեան մէջ Սըր Նորթքոթի թողած դիրքը։

Տփղիսէ կը հեռագրուի եւրոպական լրագրաց թէ նախընթաց ուրբաթ Պաքուի ոստիկանապետին օգնականը փողոցէ մը անցած միջոցին անծանօթ ձեռքէ մը ստացաւ դաշոյնի հարուած մը, և մեռաւ կէս ժամ յետոյ։

Բեդրսպուրկ, 17 յունիս․ Կը ծանուցուի թէ ռուս կառավարութիւնը Սեւ ծովու նաւահանգստաց մէջ Մաքրանոց (Քարանթինա) պիտի հաստատէ Սպանիոյ մէջ հնտախտին ճարակման պատճառաւ։

Լորտ Սալիսպըրիի իշխանութեան անցնիլը գոհութիւն կը պատճառէ Պերլինի և Վիէննայի մէջ, և դժգոհութիւն կազդէ Ֆրանսացւոց և Ռուսաց։

Հաւատ չընծայուիր այն զրոյցներու թէ Սպանիա Միացեալ Նահանգաց կ'ուզէ վաճառել Քուպա կղզին, և թէ բանակցութեան մէջ է այժմ։ Միացեալ Նահանգաց այժմու կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ Աստուած շատ հող տուած է իրեն, և նոր երկրակալութեանց պէտք չունի։

Վիէննայէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ շատ կը քննադատուի Եգոտրայի Ֆրանսական հիւպատոսին ընթացքն, որ հիւպատոսարանին մէջ ապաստան տուած է Բրէնք Պիպ-Տօտայի կնոջ, որոյ դէմ ամբաստանութիւն կայ տեղային իշխանութեան կողմէ թէ սպաննել տուած է իւր ազգականներէ մին։ Կուսակալը մարդ ղրկեր է կինն հարցաքննելու, որոյ տուած պատասխաններն առաւել զօրացուցեր են իւր յանցապարտութեան կասկածները։ Բայց Ֆրանսական հիւպատոսը կը շարունակէ իւր հովանաւորութեան ներքեւ պահել զայն։

Ի Ռուսիա Կրոտնօ կարեւոր քաղաքին հրկիզումէն գոյացեալ նիւթական վնասը կը հաշուի մէկ միլիոն անգլ. ոսկի։ Հրդեհը մի քանի օր տեւեր է․ այրած շէնքերու թիւն է 700, ընդ որս կառավարական պաշտօնատուններ։ Բնակչաց մեծ մասը խեղճ մնացած է․ և հանգանակութիւնը կը բացուի ամենուրեք։

Կը կարծուի թէ յեղափոխական հրձիգներու գործն էր այս աղէտալից և մեծ հրդեհ։

Բեդրսպուրկի պաշտօնական Փրանսերէն թերթը կը հերքէ Քորէայի մէկ նաւահանգստին Ռուսաց կողմէ գրաւման լուրը։

ԶՕՐԱՎԱՐ ԿՐԱՆԴ․ Ամերիկացի երեւելի զօրավար քաղաքագէտը, զոր բժիշկներ ամիսներ առաջ դատապարտած էին, և որ իւր ֆիզիքական կորովով ցարդ ի դերեւ հանեց անոնց ամեն գուշակութիւնները, ժամանակ գտած է վերջապէս աւարտելու իւր մեծ գործ Ամերիկայի Քաղաքային Պատերազմին վրայ, և յայտարարած է թէ այլ եւս գոհ սրտով կը սպասէ մահուան։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ․ Բեդրսպուրկէ կը ծանուցուի թէ Ռուսիա Պարսկաստանի հետ նորէն կը բանակցի ի Ռէշդ և ի Թէհրան երթալիք երկաթուղւոյն նկատմամբ, որ Վոլկա գետոյն վրայ Զարիձինէ սկսելով, պիտի անցնի Բեդրովսք, Պաքու և Աստարա քաղաքներէն։ — Ռուսիոյ ասիական երկաթուղեաց ծրագրոյն ընդ փոյթ կատարման առժամանակեայ արգելք մը պէտք է լինի Հեռագրին ծանուցած արկածն, այն է՝ ի Դրզըլ Արվատ համախմբուած բոլոր շինուածանիւթոց հրկիզումն, որք պիտի գործածուէին յառաջ տանելու Անդրկասպեան երկրին կամ Կեդրոնական Ասիոյ ռուսական երկաթուղւոյն շինութիւնը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց և քարոզ խօսեցաւ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ։ Ըստ Թաղային Ցանձնաժողովոյ թախանձագին հրաւիրանաց, որ հարկ եղած միջոցները ձեռք առած էր վայելուչ ընդունելութիւն մ'ընելու համար Ս. Պատրիարք Հօր, Ն. Սրբազնութիւնը շաբաթ երեկոյեն յատուկ կառքով գնացած էր ի Ղալաթիա։ Կիրակի առաւօտ բազմութիւնը խուռն էր Ղալաթիոյ եկեղեցին։ Գաւառացի պանդուխտ ազգայիններ կը լնուին տաճարին ողջոյն։ Սրբազան Պատրիարք Հայրն իւր քարոզի մէջ բացատրեց այն բարձր ու վսեմ նշանակութիւնը զոր ունի մեզ համար Ս. Լուսաւորչայ տօնը։ Ի վերջ բանից, ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին և Նորա լուսամիտ Նախարարաց։

Ցաւարտ եկեղեցւոյն փառաւոր սեղան մը տրուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր, Ազգային Մատենադարանին մէջ։ Սեղանին կը մասնակցէին քանիք աւելի պատուաւոր ազգայիններ և Թաղային Ցանձնաժողովոյ անդամք։

Ինչպէս կանխաւ ծանուցած էինք, Ամեն. Խրիմեան Սրբազան երէկ քարոզ խօսեցաւ Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ։ Բազմութիւնն անհուն էր։ Եկեղեցին, որ արդէն փոքր է, շատ նեղ կուգար պարփակելու յոգնախուռն ամբոխն որ մայրաքաղաքիս ամեն կողմերէն շոգենաւերով կը ժամանէր ի Գուզկունճուք։ Վայրկեան մը, շոգենաւով եկող ազգայինք այնքան խուռն բազմութեամբ ներս մտան եկեղեցիէն, որ Ս. Բարոյին ստիպուեցաւ տասը վայրկեան չափ ընդհատել քարոզն։ Եկեղեցւոյն դուրսը, փողոցին մէջ, բազմութիւնը աւելի մեծ էր։

Ս. Հայրիկի քարոզին նիւթն էր յորդոր մը առ ժողովուրդն յաշխատասիրութիւն և ի տնտեսագիտութիւն, որք միակ միջոցներն են թշուառութիւնը բառնալու աղքատ դասուն մէջէն։ Ցիշելով Ս. Գրոց սա խօսքը թէ «Ոչ միայն հացիւ կեցցէ մարդ, այլ և բանիւն Աստուծոյ», բացատրեց թէ հացն ալ Աստուծոյ բանին չափ հարկաւոր է մարդուս գոյութեան։ Ցաւարտ քարոզին, գովեց Միացեալ Ընկերութիւններն և Իսկիւտարի Աղքատախնամ ընկերութիւնը։ Քարոզը տեւեց մէկ ժամ։ Պատարագիչ հայրն էր Գեր. Սահակ Վ. Այվատեան, ձեռնասուն Խրիմեան Հայրիկի։

Մայր Եկեղեցւոյ և Միացեալ Թաղից 17 երեսփոխանաց ընտրութիւն կատարուելով երէկ, բացարձակ առաւելութեամբ երեսփոխան ընտրուեցան.

1. Խաչիկ էֆէնտի Կամսարական
2. Գրիգոր » Շամտանճեան
3. Գէորգ » Ապտուլլահ
4. Ցարութիւն » Մերէէմ-գուլի
5. Պօղոս » Ժամկոչեան
6 Յակոբ » Գուրգէն
7. Մինաս » Ջերագ

Իսկ Միւսելոց համար համեմատական ընտրութիւն պիտի կատարուի։

Օրթագիւղի մէջ եւս երեսփոխանական ընտրութիւն կատարուելով երէկ, երեսփոխան ընտրուեցաւ Ցարութիւն էֆէնտի Նորատունկեան։

Կը լսենք թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն Ազգ. Պատրիարքարանի շէնքին անբաւականութիւնը նկատելով, մտադիր է եղեր Պատրիարքարանի կից գտնուած տունը գնել և Պատրիարքարանի հետ միացնել։

Մայր Եկեղեցւոյ Թաղեցւոց կողմէ խնդրագիր մը ներկայացուեր է երէկ Թաղ. Խորհրդոյն, խնդրելով որ Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ յառաջիկայ կիրակէ օր Ս. Պատարագ մատուցանէ ի Մայր Եկեղեցւոյ։ Թաղ. Խորհուրդը ժողովրդեան սոյն խնդիրն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր մատուցեր է։

Կրօն. Ժողովոյ վերջին նստին մէջ Տ. Տաճատ վարդապետ գաւառներէն մայրաքաղաքս եկող անպաշտօն եկեղեցականաց պատսպարան մը յատկացնելու համար առաջարկութիւն մը բրած էր։

Կը լսենք թէ Կրօն. Ժողովը սոյն առաջարկութիւնը նկատողութեան առնելով մի և նոյն նստին մէջ, որոշեր է Նէխի-Գուլէի դուրսը գտնուած Ս. Ցակոբայ վանքը անպաշտօն եկեղեցականաց յատկացնել, եւ այս մասին յաջողելու համար 600 ոսկւոյ հանգանակութիւն մը ընել Ազգին մէջ, Ս. Ցակոբայ վանահայր կարգելով Գեր. Խորէն Սրբազան Նար-Պէյ, Գանձապետ Արժ. Գարեգին վարդապետ Թախթաքեան եւ հաշուեկից տնօրէն Արժ. Տ. Սուքիաս Աւագ քահանայ։

Կը լսենք թէ Ս. Պատրիարք Հօր գիտողութեան վրայ սոյն որոշման գործադրութիւնն առ այժմ յետաձգուեր է։

Ղալաթիոյ ազգայնոց կողմէ հանրագիր մը մատուցուեր է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, խնդրելով որ քուէարկութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւն կատարելու համար հրահանգ տրուի։

Կը յիշուի թէ այժմեան Թաղ. Ցանձնաժողովն առժամեայ կերպիւ կարգեցուած է Ազգ. Վարչութեան կողմէ։

Կը յիշեն ընթերցողք թէ Մայր Եկեղեցւոյ թաղին ժողովրդեան կողմէ հանրագիր մը ներկայացուած էր առ Թաղ. Խորհուրդն, բողոքելով Տ. Սուքիաս քահանայի ինչ ինչ արարքներուն դէմ։

Կը լսենք թէ Թաղ. խորհուրդը սոյն հանրագիրը Կրօն. ժողովոյ այս աւուր նստին ներկայեր է ի պարտուպատշաճ տնօրէնութիւն։

Բարակէօմիւրիւկի առժամեայ Թաղ. Խորհրդոյ անդամոց ոմանց դէմ՝ որք Ազգ. Պատրիարքարանէն կարգեալ են, խումբ մը թաղեցւոց կողմէ յարձակում լինելով, Պատրիարքարանէս յանձնարարուեր է տեղւոյն Թաղային վարչութեան որպէս զի յարձակման հեղինակներն Ոստիկանութեան յանձնուին։

Հետեւեալ նամակին հրատարակութիւնը խնդրուած է մեզնէ.

Լր. Ազգային Հանդէսը՝ յունիս 11 յառաջիկայ երեքշաբթի օրէն սկսեալ պիտի հրատարակուի մեր տրամադրութեան ներքեւ իւր նախկին ուղղութեամբ։ Վստահ բարեպաշտ ազգայնոց քաջալերութեանը,

Մնամք աղօթարար
Հմայեակ Եպիսկ. Դիմաքսեան

1885 յունիս 6
Եէնի–գաբու

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իլայի աստիճան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ ելմտական քննիչ Մուսթաֆա Նայիլի էֆէնտիի։

Ֆէրիգութեան աստիճան տրուեցաւ պալատան բժիշկներէն Միրլիվա Րիֆաթ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Հաշուակալութեան գլխաւոր անդամ Էսատուրտօ էֆէնտիի։

Նափոլիի օսմանեան նախորդ հիւպատոս Երամ պէյ՝ Լիոնի պատուակալ հիւպատոս անուանեցաւ։

Այս շաբաթ օր Անգլիոյ Վեհ. Թագուհւոյն գահակալութեան 47 երորդ տարեդարձը լինելով, ըստ սովորութեան, օսմանեան պահակ շոգենաւն անգլ. դրօշակ պարզեց և թնդանօթի քանի և մէկ հարուած արձակեց։

Կայսերական Պալատէն և Բ. Դռնէն յատուկ պաշտօնատարներ անգլիական դեսպանատուն գնացին ի շնորհաւորութիւն։

Այս առթիւ անգլիական դեսպանատան պահակ շոգենաւն ինչպէս նաև բոլոր դեսպանական շոգենաւք դրօշակ պարզած էին։

Էօ-բրէս զրոյց մը կը յիշատակէ թէ Կ. Պոլսոյ պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին Խան՝ որ այժմ Պերլին կը գտնուի, պաշտօն ունի այդ քաղաքի մէջ պարսկական դեսպանութիւն մը հաստատելու։

Այդ պարագային մէջ, Կ. Պոլսոյ դեսպանատան խորհրդական Ճէվատ Խան՝ Պերլինի դեսպան պիտի անուանուի։

Կ. Պոլսոյ ամերիկեան դեսպանատան քարտուղար անուանած է Պ. Րիզինկ որ շատ կ'սպասուի Նորընտիր դեսպան Պ. Քօքսի հետ։ Պ. Րիզինկ երիտասարդ լեզուագէտ մ'է որ յոյժ ծանօթ է արեւելեան սովորութեանց և հետեւաբար մեծապէս օգտակար պիտի կարենայ լինել Պ. Քօքսի։

Այս օրերս յանձնաժողով մը կազմուած է Ներքին գործոց Նախարար Էտհէմ փաշայէն, ելմտական Նախարար Միւնիր փաշայէն և Էվգաֆի Նախարար Բեամիլ փաշայէն և կը գումարի Ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ։ Կ'ըսուի թէ այս յանձնաժողովոյ պաշտօնն է խորհրդակցիլ թէ ի՛նչ եղանակաւ կարելի է լուծում մը տալ Հէվաքֆներու առկախ խնդրոյն։

Կամրջաց և խճուղեաց ընդհանուր քննիչ Սըրրի փաշա որ քանի մ'օրէ հետէ մայրաքաղաքս եկած է Ադրիանուպոլսէն, Սելանիկ ուղեւորեցաւ գաւառին շինութիւններն աչքէ անցունելու համար։

Պէրութի գերմանական հիւպատոս Պ. Շրօէտէր՝ որ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանատան առաջին թարգման անուանուած է Պ. Թեսթայի տեղ, այս առաւօտ մայրաքաղաքս եկաւ։

Ադրիանուպոլսոյ հանրօգուտ շինութեանց տնօրէն Ֆասօ էֆէնտի երեկուան Թուրքի մէջ երկար նամակ մը հրատարակելով, կ'աշխատի ինքզինքը պաշտպանել հերքելով իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնները։

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ անցեալ շաբթու վերստին Հէյպէլի կղզին երթալով, այցելութիւն տուաւ Յունաց Պատրիարքին։

Լը Թէրէ կը ծանուցանէ թէ եգիպտական կառավարութիւնն որոշեր է զինուորական ծառայութեան կոչել Եգիպտոս բնակող օսմ. հպատակ հայերն, յոյներն ու սուրիացիներն։ Իբր վաճառական և արհեստաւոր Եգիպտոս բնակող օսմ. հպատակաց թիւն յոյժ ստուար լինելով, եգիպտական կառավարութիւնն այս կերպով կը յուսայ բաւական թուով զօրք գրել և կամ զինուորական տուրք առնուլ։

Միմիայն Գահիրէ և Աղեքսանդրիա բնակեալ օսմ. հպատակք չպիտի ենթարկուին սոյն տնօրինութեան։

Թէրճիմանը Հագիգաթ ցաւօք կը ծանուցանէ թէ Թուրք վարժարանաց բարեկարգութեան համար ուսմանց հիմնագրեր պատրաստելու պաշտօն ունեցող Ցանձնախմբի անդամներէն Սայակօտի Միրլիվա Աքիֆ փաշա հրաժարական տուած է այդ Ցանձնախմբի անդամակցութենէն, նկատելով որ իւր անդամակիցներէն ոմանք՝ դեռ առաջին նիստերուն մէջ այնպիսի որոշումներ տուած են, որք բնաւ չեն համապատասխաներ դարուս յառաջդիմական ոգւոյն։

Պուքրէշի օսմանեան դեսպան Սիւլէյման պէյ որ վերջերս հիւանդացած լինելով, Կ. Պոլիս գալու համար Քէօսթէնճէ գնացած էր, այդ քաղաքի մէջ մեռաւ այս ուրբաթ օր։

Սիւլէյման պէյ երիտասարդ դիւանագէտ մ'էր որ յառաջադոյն կայսերական երկրորդ քարտուղարի պաշտօն վարելէ յետոյ, Պուքրէշ գնացած էր դեսպանի պաշտօնով և ընդհանուր համակրանք կը վայելէր անդ։ Սիւլէյման պէյի մարմինը Կ. Պոլիս բերուեցաւ երէկ առաւօտ աւստրիական Թեզթարեր շոգենաւով, որ օսմանեան և աւստրիական դրօշակներ կէս պարզած էր ի նշան սգոյ։ Շոգենաւն խարիսխ նետած ժամանակ կայսերական պալատէն յատկապէս ղրկուած երկզուգաթի չորս մակոյկներ, ինչպէս նաև արքունի նաւարանէ ղրկուած երկու փոքր շոգենաւներ հասնելով մարմինը փոխադրեցին Նյուլայ։

Մուշէն՝ Թղթակցութեան դիւանի տնօրէն Ֆայիզ, Հաշուակալ Րէֆիգ, Նայիպ Ղալիպ, Տրոյ տեսուչ Նէճմէտտին, Տէֆթէրհանէի տեսուչ Օսման, օգնական Հաշուակալ Մէհմէտ և Տասանորդի տրոց առաջին քարտուղար Ալտուլքերիմ ստորագրութեամբ հետեւեալ հեռագիրն ուղղուած է Թէրճիմանը Հագիգաթ լրագրոյն.

«Տեղւոյս կառավարիչ Միտհաթ էֆէնտի, որոյ տարիքն եօթանասունն անցած է, զառամեալ լինելով, անկարող է կառավարել, հետեւաբար տեղւոյս քաղաքային և ելմտական վարչութիւններն օրըստօրէ կը փճանան. սպանութիւնք և կռիւք պակաս չեն այս կողմերը. ոչխարի տրոց սնտուկին մէջ 100,000 ղրշի գումար մը պակաս գտնուեցաւ. այժմ եւս կ'աշխատի կալուածոց եւ տասանորդի տրոց հասոյթները վատնել անօգուտ տեղը»։

Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանը Փարիզ հասած է։ Ի սկզբան կարծուեցաւ թէ Քօրթի կոմս իւր կառավարութեան կողմէ քաղաքական կարեւոր պաշտօն մ'ունէր և յատկապէս Փարիզ ղրկուած էր եգիպտական խնդրոյն նկատմամբ ֆրանսական կառավարութեան կարծիքն իմանալու համար, սակայն Հռոմի թերթերը կը յայտարարեն թէ այս ենթադրութիւն անհիմն է բոլորովին։

Հռոմէն առնուած նամակէ մը կ'երեւի թէ, կ'ըսէ Սթամպուլ, Քօրթի կոմսը տեղեկագիր մ'ուղղեր է Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան, յայտնելով որ եթէ Բ. Դրան հետ կատարուած այլեւայլ բանակցութիւնք բաւական ելքին չեն յանգած, ասոր պատճառը մեծ տէրութեանց Կ. Պոլսոյ դեսպանաց հետեւած ընթացքն է։ Քօրթի կոմսն յարեր է թէ Պ. Մանչինիի կը թողու դիւանագիտական ճանբով ստուգել թէ յիշեալ դեսպանք ինքնաբերաբա՞ր հետեւած են այդպիսի ընթացքի մը, թէ իրենց կառավարութեանց հրահանգաց հետեւած են։

Նախորդ թիւերով ծանուցինք թէ Կրէտէի Ընդհանուր ժողովոյ եւ Նորընտիր կուսակալ Սավա փաշայի միջեւ կրցած է համաձայնութիւն գոյանալ, շնորհիւ օտար հիւպատոսաց միջամտութեան։

Ցունիս 2/14ի առաւօտուն, Ընդհանուր ժողովոյ անդամք իրենց պաշտօնական առաջին այցելութիւնը տուեր են կուսակալին, ի ներկայութեան հիւպատոսաց, և միջօրէին բացուեր է ժողովոյ նիստն, ընդ նախագահութեամբ Սավա փաշայի։ Այդ նստին մէջ կուսակալն հանդիսաւորապէս յայտարարեր է թէ պիտի կառավարէ կղզին կազմական կանոնադրին համաձայն և պիտի յարգէ բնակչաց վայելած բոլոր առանձնաշնորհումներն։ Այս յայտարարութենէ անմիջապէս յետոյ, ժողովն հրաւիրեր է վարչութեան բոլոր քրիստոնեայ անդամներն ինչպէս և ոստիկանութիւնը վերստանձնել իրենց պաշտօններն։

Ահաւասիկ այդ նստի մէջ քուէարկեալ որոշումն.

Կրէտէի ընդհանուր ժողովն՝ գումարեալ ի նիստ, այսօր, 2 յունիս 1885, նկատելով որ կուսակալի ընտրութեան խնդրոյն գոհացուցիչ լուծումն ամբողջ կը կացուցանէ նախապէս քուէարկեալ որոշումներն,

Յօդ. 1. — Տուրքերը չվճարելու մասին տրուած որոշումն յետս կ'առնու։

Յօդ. 2. — Կուսակալի խնդրոյն վերաբերեալ միւս բոլոր որոշումներն՝ որք կը վերաբերին կառավարական պաշտօնէից հրաժարման, յետս առնուած են. հետեւապէս այս վերջինք կը հրաւիրուին իրենց պաշտօնի գլուխն անցնիլ։

Յօդ. 3 — Յետս առնուած է նաեւ այն որոշումն որ հանրային բարեկարգութեան հսկողութիւնը կը յանձնէր Թաղապետութեան։

Յօդ. 4. — Վարչական Խորհրդոյ նախագահին յանձնուած է ժողովրդեան հաղորդել սոյն որոշումներն ինչպէս նաեւ յայտնել թէ համաձայնութիւն գոյացած է կուսակալին եւ ընդհանուր ժողովոյ քրիստոնեայ անդամոց միջեւ, առաջի հիւպատոսաց։

Պէլկրատի ռումանական դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Պ. Մավրոյենի որ Կ. Պոլսոյ դեսպանատան առաջին քարտուղար անուանած էր, նախընթաց օրն աստ հասաւ։

Ըստ տեղեկութեանց Աթէնքի Նէա Էֆիմէրիս լրագրոյ, հելլենական կառավարութեան խնդրանօք ետ առնուեր է այն հրամանը որ տրուած էր Աղ. Բուճէլի կուսակալին չնկատել այլ եւս զՊ. Կեննատիս իբր հելլենական հիւպատոս։

Օսմանեան հանրային պարտուց վարչութեան աւստրիական պատուիրակ Պարոն Զուիէտինէք նախընթաց օրը Վիէննա ուղեւորեցաւ բնտանեօք, անձնական վատառողջութիւնը դարմանելու համար։

Պէնկազիէն առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Լա Թիւրքի, օսմանեան իշխանութիւնք օտար նաւու մը մէջ գրաւեր են 4000 օխա փախցուած վառօդ։

Նաւապետն ու նաւաստիք հարցաքննութեան ենթարկուած են։

Շուէտի Թագաւորին սենեկապետ Պ. Րօպինկ ու տիկինը շաբաթ օրը մեկնեցան մայրաքաղաքէս ի Շթօքհոլմ, իրենց որդւոյն հետ որ ապաքինած է բոլորովին։

Առեւտրական և երկրագործական պաշտօնատան մէջ յատուկ դիւան մը հաստատուեցաւ հանքաց և անտառաց ճիւղի թղթակցութեանց համար։ Այս տնօրինութիւն այն կերպով կարգադրուած է որ յիշեալ նախարարութեան համար որոշեալ ելմտացոյցէն աւելի գումար չ'ծախսուի։

Կը յիշուի թէ ալպանիական հրոսախումբ մը վերջերս Սերպիոյ սահմանագլուխն անցնելով սերպիական պահականոցի մը վրայ յարձակեր և զօրական մ'սպաններ էին։ Բ. Դուռը խիստ հրամաններ ուղղած է այժմ սահմանագլխի օսմանեան իշխանութեանց, որպէս զի նմանօրինակ դէպքեր չ'կրկնուին։

Նախապէս ծանուցինք թէ ելմտական նախարարութիւնն 150,000 օսմ. ոսկւոյ փոխառութիւն մը կնքած է օսմանեան Կայսերական Պանքային հետ, վճարելի յառաջիկայ տարւոյ ոչխարի տրոց միջոցաւ։ Սոյն փոխառութեան կէսը վճարուած էր արդէն. իսկ միւս մասը պիտի վճարուի Պայրամի տօնին մօտ և պիտի յատկացուի կառավարական պաշտօնէից և զօրաց ամսականաց վճարման։

Ոչ-պաշտօնական վիճակագրի մը համեմատ, Իզմիրի բնակչաց թիւն է 200,000, որոց 100,000ն յոյն, 50,000ը թուրք, 15,000ն հրեայ, 10,000ն կաթոլիկ 70,000ն հայ և 10,000ն օտարազգիք։ (Էօ-բրէս)

ԺԸ. դարուն, այդ քաղաքի բնակչաց թիւն էր 30,000։

Փարիզի թերթերը կը ծանուցանեն թէ Աբրահամ Քամօնտօ կոմսին դուստրը՝ տիկին Ալֆասա դատ բացած է իւր ամուսնէն բաժնուելու համար։ Կը յիշուի թէ մեծահարուստ կոմսին փեսան Պ. Լէօն Ալֆասա վերջերս Փարիզի Պորսային մէջ 20 միլիոն ֆրանքի գումար մը կորուս իւր շահադիտական գործողութիւններով։

Ռումանիոյ և Պեսարապիոյ այլ և այլ կողմերը նոր տեսակ որթաճճի մ'երեւան ելած է որ ֆիլոքսերայէն աւելի վնաս կը հասցունէ։ Գիտնական յանձնաժողով մը ղրկուած է հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար։

Կ. Պոլսոյ ռուսական ընդհ. հիւպատոս Պ. Լակովսքի, որ արձակուրդով Բեդրսպուրկ կը գտնուէր, վերադարձաւ աստ։

Նախորդ թուով մը ծանուցինք թէ Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան Տնօրէն Պ. Քիւլման Քարլսպատի ջերմուկները գնացած է։ Կ'իմանանք թէ Պ. Հիրշ եւս անդ կը գտնուի այս պահուս։

Սաադէթ կը պատմէ թէ վերջին օրերս Վանէն եկող 14 ուղեւորաց մէջ կը նշմարուի Հաճի Մէհմէտ անուն հարիւրամեայ ծերունի մը, առողջ կազմուածի տէր եւ քաջառողջ։

Շաբաթ առաւօտ Բերայի չիսալ ճանբէն անցնող անձինք մասամբ մը դոց խանութէ մը ճիչեր լսելով, դուռը կոտրեցին եւ ներս մտան։ Ներսը ոչ ոք կար, սակայն ճիչերը կը կրկնապատկուէին. հուսկ յետոյ նշմարուեցաւ որ ջրհորին մէջէն կ'ելնէին. անմիջապէս երեք գործաւորք կոչուեցան որք ջրհորն իջնելով անվնաս դուրս հանեցին խանութին տէրն որ յուսահատութեան վայրկենի մը մէջ ինքզինքն անդ նետած էր, ինչպէս կ'երեւէր սեղանին վրայ իւր թողած մէկ տոմսէն. սակայն հորը ցամքած լինելով, չէր խեղդուած կամ վնասուած, և այս կերպով ազատեցաւ։

Այս օրերս կարկտախառն սաստիկ անձրեւներ տեղացեր են Խարբերդի մէջ եւ շրջակայքը։ Բազում ծառեր արմատախիլ եղեր, կամուրջներ կործաներ եւ ճանբայներ աւրուեր են հեղեղաց սաստկութենէն։ Մարդ մը խեղդուեր է եւ ուրիշ մ'ալ կայծակնահար եղեր է։ Գաւառին հունձքերը մեծապէս վնասուեր են այս պատճառաւ։

Նախընթաց օրը Գում-գաբուի կողմը ածխավաճառ մը երկաթուղւոյ կառախմբի մը տակ մնալով մեռաւ։

Հաֆֆէ-ն կը պատմէ թէ Տիվրիկի մօտերը Բէլէճօրլու գիւղի բնակիչք Թօզալի գիւղին վրայ յարձակելով բաւական վնաս հասուցեր են վրիժառութեան մը նպատակաւ։ Անցեալներն ստանցիէ միոյն դիակը գտնուեցաւ քարածայռի մը ներքեւ, յիշեալ գիւղին մօտ։ Բան մը կողոպտուած չէր վրայէն եւ քննութիւն բացուելով հաստատուեցաւ թէ այդ մարդը գանձ փնտռելու մոլութենէն բռնուած լինելով ժայռի մը տակը փորած ժամանակ, ժայռը վրան գլորելով ջախջախած էր զայն։ Սակայն Բէլէճօրլու գիւղի բնակիչք գոհ չմնալով քննութեան այս արդիւնքէն, զինուց դիմեր են վրէժնին լուծելու համար։

Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ նամակներ կը պատմեն թէ Կարնոյ եւ Մշոյ մէջտեղ աւազակներ կողոպտեր են ոչխարի վաճառականներ որք Սուրիայէն եւ Եգիպտոսէն կը դառնային։ Սակայն ուրիշ աւազակներ իմանալով իրենց արհեստակցաց յաջողութիւնը, պահանջեր են անոնցմէ որ աւարնին բաժնեն մէջերնին։ Միւսները կ'ընդդիմանան, կռիւ կը ծագի եւ վերջին հասնող աւազակներն յաղթող ելնելով, կը տիրանան կողոպտեալ գումարին որ երեք հարիւր ոսկի էր։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ԲԵՐԱՅԻ

Օսմանեան թատերական խումբն այս շաբաթ գիշեր Բերայի Նոր Թատրոնին մէջ մեծ յաջողութեամբ ներկայացուց Սէր [illegible] թատերգութիւնն, և կիրակի գիշեր ալ Բաբէլենեանի հարսն անուն կատակերգութիւնն, երկուքն ալ Թուրքերէն լեզուաւ։

Ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, սոյն թատերական խումբն՝ որ կազմուած է ընդ տնօրինութեամբ Պ. Պ. Մաղաքեանի, իւր մէջ ունի հայ դերասանից և դերասանուհեաց ընտիր մասն։ Թէ՛ շաբաթ եւ թէ՛ կիրակի գիշեր բաւական թուով բազմութիւն ներկայ էր և բոլոր հանդիսականք գոհ մնացին ներկայացմանց յաջողութենէն։

Այս գիշեր պիտի ներկայացուի ԱՅԱՐ ՀԱՄԶԱ, կատակերգութիւնն, եւ ՄԱՏԱՄ ԱՆԳՕ օփերային կտոր մը։ Գլխաւոր դերերն ստանձնած են Պ. Պ. Մաղաքեան, Մնակեան, Զաֆրաստճեան, Օրիորդ Շամտանճեան, Շիրինեան, ևլն։

Գիները չափաւոր են։

ԼՈՆՏՈՆ ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Բասէթ, գործակալ այդ ընկերութեան, հրաժարած լինելով, կը խնդրուի մուրհակաց (բօլիս) տէրերէն որ դիմեն Պ. Էտուար Լա Ֆոնթէնի, որ գործակալութեան գործերը կարգադրելու պաշտօն ստանձնած է։

Ժ. Պ. ՄՈՖՖԱ
10—10 Դեր-Տնօրէն

ԱԶԳ

ԱՌ ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՍ

Յառաջիկայ ՅՈՒԼԻՍ 1ԻՆ պիտի դադրի այն ամեն բաժանորդաց թերթերու առաքումը, որոց բաժանորդագինը տակաւին չէ հասած Արեւելքի Վարչութեան :

Գործակալութիւնք գտնուած տեղերը պէտք է Արեւելքի գործակալաց յանձնուին բաժանորդագինք ժամանակին, որպէս զի ըստ սոյն ազդարարութեան անընդհատ շարունակուի թերթերու առաքումը :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՔԱՇԷ

Լոնտոն, 19 յունիս.

Ազատականք, որք մեծամասնութիւն ունին Երեսփոխանութեան մէջ, իրենց աջակցութիւնը կը զլանան Լորտ Սալիսպըրիի՝ ներկայելի օրինական ծրագրաց քուէարկման համար, և այս խրողութիւն անստուգութեան մէջ կը թողու արդի կացութիւնը :

Այս առաւօտ

Լոնտոն, 20 յունիս.

Պահպանողականաց և Ազատականաց միջեւ տակաւին համաձայնութիւն չհաստատեցաւ :

Խորհրդարանը վերստին յետաձգեց իւր նիստեր մինչեւ երեքշաբթի (վաղը) :

Լոնտոն, 21 յունիս.

Քաղաքական կացութիւնը փոփոխում չկրեց : Հաւանական կը համարուի որ, Պահպանողականաց կրած դժուարութեան պատճառաւ, Պ. Կլատսդոն վերստանձնէ նախարարապետութեան պաշտօնը :

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ Յ'ՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտ, 21 յունիս.

Սպանիական Նախարարութիւնն հրաժարական յտուաւ այն անկարգութեանց պատճառաւ որք ի Մատրիտ տեղի ունեցան հնատախտի ճարակման առթիւ : Նախարարական հրաժարման մէկ ուրիշ պատճառն է Ալֆոնսօ թագաւորին որոշումն հնատախտաւորաց այցելութեան երթալու ի Մուրչիա, մինչ Նախարարութիւնը կ'աշխատէր զինք ետ կեցնել այս խորհուրդէ :

ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Բարիզ, 20 յունիս.

Պ. Արթիւր Ալրիք, Բ. Թարգման Ֆրանսայի Դեսպանատան ի Կ. Պոլիս, յաջորդեց նոյն դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Հիւաուի :

ԱԺԱՆՍ ՌԻՒԴԷՐ

Լոնտոն, 20 յունիս

Նախարարական տագնապը կը շարունակէ, որովհետեւ Պ. Կլատսդոն տակաւին չհաւանեցաւ Սալիսպըրի մարքիզին դրած պայմաններուն ի մասին նոր Նախարարութեան աշխարհավարութեան, մանաւանդ ի մասին Իռլանտայի Եղեռնային բացառիկ Օրէնքին : Սալիսպըրի մարքիզն յանձն չառնուր վերջնապէս հաստատել նոր Նախարարութիւնն, եթէ Ազատականներէն աջակցութիւն ստանալու համար իւր դրած պայմանք չընդունուին :

Այս պարագայից մէջ, կարելի է որ Լորտ Սալիսպըրի հրաժարի Նախարարապետի պաշտօնէն, և նախորդ Նախարարապետ Պ. Կլատսդոն վերադառնայ յիշխանութիւն՝ գործերը վարելու համար մինչեւ առաջիկայ ընտրութիւնները, քանի որ միշտ իւր կողմ ունի Երեսփոխանութեան ազատական մեծամասնութիւնը :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

NOUVELLE CARTE GÉNÉRALE

DES PROVINCES ASIATIQUES

De l'Empire Ottoman

Dressée par H. Kiepert.

Նոր ընդհանուր աշխարհագրական քարտէս ասիական գաւառաց Օսմանեան Պետութեան. գծագրութիւն Հ. Քիբէրդի :

Սոյն նորատիպ աշխարհացոյց քարտէսը տիեզերահռչակ աշխարհագէտին՝ Հ. Քիբէրդի աշխատութիւնն է, խիստ մեծ խնամքով փորագրուած ըստ վերջին աշխարհագրական փոփոխութեանց :

Քարտէսին մեծութիւնն է 1 մետր 60 սանթիմետր երկայնութիւն և 98 սանթիմետր լայնութիւն, և կը պարունակէ Հայաստան՝ մանրամասնութեամբ, Քիւրտիստան, Ասորիք, Կիլիկիա և այլ մասունք Ասիական Տաճկաստանի, ինչպէս նաեւ Արեւմտեան Պարսկաստանի և Կովկասեան նահանգաց :

Ամբողջ քարտէսն լաթի վրայ փակցուած է և կը ծալլուի գիրքութեամբ, այնպէս որ կարելի է փոսթայով խրկել ամենէն հեռաւոր քաղաքներն :

Սոյն քարտէսն ունի իբր մաս մի փոքրիկ ուրիշ քարտէս մը որ կը ներկայացնէ Ասիական Տաճկաստանի վիլայէթներու վարչական բաժանումն :

Գինն է երկու քարտէսներուն միանգամայն Մէկ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 10 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		(պանքայի)	111
3 »	»	(վճռ.կնի)	110 5/8
3 »	Բարիզի	(պանքայի)	22 77 1/2
3 »	»	(վճռ.կնի)	22 85

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երեկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի)	18 25
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 24
Բէրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 24
Բարձրագոյն գին	»	18 24
Նուազագոյն »		18 23
Կէս օրին		18 23

Ինիֆիէ Եգիպտական

Երեկ երեկոյ գոցուեցաւ	71 25
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	71 20
Կէս օրին	71 20

Փոխառութիւն	1858) 1862)	A. Սէրի	Գ. Կ. Ա. Ռ.	33 10
»	1860) 1863) 1872)	B. »	Ի. Կ. » »	19
»	1865) 1869) 1873)	C. »	Գ. Լ. Ռ.	18 22
Ռումէլիի երկաթուղի			Ֆր.	42 75
Օպլիկասիոն ար Բրիօրիթէ			»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի			»	60

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօրիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգ. Լ.			3 18
Քրէտի Ժէնէրալ	»	»	Օսմ.	»	7 7
Պանք տը Գօնս	»	»	»	»	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր ...	»	»	»	»	3 30
Թրամուէյ	»	»	»	»	282 1/2

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	գրշ. ...	100
Օ ֆրանքնոց	» ...	87 28
Անգլիական ոսկի	» ...	110 20
Բօլ իմբէրիալ	» ...	90 8
Քրիմից	» ...	51 15
Ռուսլի թղթադրամ	» ...	8 90
» արծաթ	» ...	89 30
Ֆիօրին	» ...	9
Մէճ. արծ. (տարբ.)	» ...	108 1
Վեցնոց	» ...	103
Հինգնոց	» ...	103
Մէթալիք	» ...	98 30
Պղինձ	» ...	—
Թղթադրամ	» ...	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 20 Յունիս, ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ			99 7/16
Օսմ. »	Սէրի Դ.	բացուեցաւ	16 7/8
» »	»	գոցուեցաւ	16 15/16
» »	»	Ա.	33 1/4
» »	»	Բ.	19 1/8
» »	»	Գ.	17
Օթօման 1871			67 1/4
Փոխառութիւն 1877			80
Պանք Օթօման			12 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873			92 1/2
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)			64 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)			86 1/4
Տայրա Սանիէ			61 3/4
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)			83 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0			—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			— —

Վիէննա, 20 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 55
Օսմանեան երկաթուղի	20 70

Բարիզ, 20 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0			110 22 1/2
» » 3 0/0			81 57 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ	Սէրի Դ.	բացուեցաւ	17 10
» »	»	գոցուեցաւ	17 10
» »	Սէրի Բ.		18 70
» »	Գ.		17 10
Օսմանեան երկաթուղի			42 87 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք			—
Պանք Օթօման			561 25
Գրէտի Լիօնէ			— —
» Ֆօնսիէ			1365
Բաժնետոմս Լիօնի			1252 50
Սուէզի ջրանցք			2180
Ռուսական 5 0/0 1877ի			160 1/2
Իտալական Ռանթ			97 40
Եգիպտական միացեալ			326 25
Սպանիական (արտաքին)			59 3/4
Բրիօրիթէ Թիւրք			392 50
5 0/0 Հելլենական			337 50
Չէք Լոնտրայի վրայ			25 20

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

« ԱՐԵՒԵԼՔ » Ի

ՅԻՇԱՏԱԿ ՄԵՌԵԼՈՑ ԵՒ ՏՕՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

Բ.

(Շար. և վերջ)

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Յունիս 2

Պրուքլինի Թափորն ալ, ինչպէս կը նկարագրեն լրագիրք, էր ոչ նուազ փառաւոր :

Նահանգին կուսակալը ներկայ էր և Լաֆայէդ և Գրինդըն կոչուած ծառազարդ պողոտաներուն անկիւնն յատկապէս պատրաստուած տեղ մը բաց գլխով կեցած էր բազմաթիւ դրօշներու և նահանգին ու քաղաքին քաղաքական և զինուորական պաշտօնատարներու բազմութեան մէջ տեղ : Հոս ալ ամէն կողմ դրօշներ կը ծածանէին ծալ ի ծալ, փողոցները լի էին համազգեստներով, և ծաղկանց բուրմունք լեցուցած էին օդը : «Օրն էր յաւէտ ուրախութեան քան սգոյ օր», կ'ըսէ Պրուքլինի թերթերէն մին : «Տուներու զարդարանաց մէջ չէր տեսնուեր սեւ շղարշի կտոր մ'իսկ, և ծաղկանց մեծ քանակութեան և ծառերու կանաչագեղ տերեւներուն նայելով ուրախութեան տօնի համար պատրաստուած էր քաղաքը : Զինուորական կարգին մէջ կը տեսնուէին կորացած քամակներ և սպիտակահեր գլուխներ : Ծառադոյն այտեր և բոցահրատ աչեր յայտնապէս կը խօսէին թէ հին տեսարանները վերստին կը պարզուէին յիշատակներով այն ընկերաց որ ոչ եւս էին, և որոց ոգիք կը քալէին՝ թափորին հետ :»

Զինուորք պատերազմական եղանակներով և արիական քալուածքով եկան անցան կուսակալին և պաշտօնատարաց առջեւէն ողջունելով զանոնք և եռանդագին ծափահարութիւններ ընդունելով արանց և կանանց, տղայոց և աղջկանց անհամար բազմութենէն : Այլեւայլ գունդերն և ջոկատները բաժնուեցան Լօնկ Այլընտի կայարանն, և տարբեր ճանբաներով գացին այլեւայլ գերեզմանատուներ իրենց ընկերաց շիրիմները զարդարելու գարնանային գեղեցիկ ծաղիկներով, անոնց ոսկրներն և աճիւններն ուրախացնելու զինուորական նուագաց եղանակներով, և անոնց յիշատակը տօնելու երախտագիտական և հայրենասիրական ցոյցերով : Գերեզմանատանց մէջ կատարուած պաշտամունք շատ սրտաշարժ եղած են :

Նիւ Եորքի Թափորին հանդիսատես ըլլալէ ետքն հայ բարեկամիս հետ գացինք Պրուքլին ուրիշ հայ բարեկամ մը, Տոք. Տ. Հ. Սիւնի, մեզ հետ առնելու և Կրինվուտ կոչուած մեծ գերեզմանատունն երթալու : Մեռելոց այս քաղաքն շատ աւելի գեղեցիկ է քան կենդանեաց քաղաքներն : Եւրոպացիք և Ամերիկացիք իմաստուն խորհրդով և ազնիւ զգացումներով մեծ հոգ կը տանին մաքուր, վայելուչ և դրախտանման ընելու իրենց սիրելեաց և իրենց իսկ վերջին հանգստեան վայրերն : Եւրոպական գերեզմանատուներու վրայ գաղափար մը ունենալու համար ընթերցողներուս կը յանձնարարեմ գէթ անգամ մ'այցելել Ֆէրիգիւղի Եւրոպացւոց գերեզմանատունն կամ Հայտար-Փաշայի Անգլիացւոց գերեզմանատունը : Կրինվուտի գերեզմանատան մուտքըն է ոչ դուռ, այլ յաղթութեան կամար մը, որ մէջտեղը երկու բաց ճամբայ ունի կառքերու համար, և քովերն ուրիշ երկու ճամբայ հետի այցելուներու համար : Դեռ գերեզմանատան դուռը չհասած այցելուք խումբ խումբ կը քալեն մաքուր ճամբէ մը որոյ քովերը դալարեօք ծածկուած են :

Դուռնէն գերեզմանատունն երթալու ատեն մուտքին մէկ կողմը վիմաքանդակ պատկեր մը կայ Ղազարու գերեզմանին, որոյ առջեւ կը կենան Ննջեցելոյն սգազգեստ և տխրադէմ քոյրերն և անոնց բարեկամն Յիսուս : Այս պատկերին ներքեւ ոսկեզօծ գրերով գրուած է, Մի լար : Մուտքին միւս կողմը նոյնպէս վիմաքանդակ պատկեր մը կը ցուցնէ Յիսուսի խաչէն վար առնուիլն գերեզման դրուելու համար : Այս պատկերին տակ գրուած է. Մեռեալք յարութիւն պիտի առնեն : Գերեզմանատունէն դուրս ելնելու ատեն մուտքին մէկ կողմը կ'երեւին Ղազարու ազգականք և բարեկամք, և Ղազարոս գերեզմանէն վերակոչուած և դեռ ձեռուըները կապուած : Միւս կողմը Քրիստոսի յարութեան յաղթական պատկերն է :

Գերեզմանատունն է շատ ընդարձակ, և բաժնուած է այլեւայլ մասերու և թաղերու : Գերեզմանատան ամէն կողմը պտտելու, դամբարանները, շիրիմները, կոթողներն և բազմաթիւ արձաններն և այլ խորհրդաւոր նշանակները տեսնելու և զննելու համար օրեր պէտք են : Մարդ երբ այսպիսի գերեզմանատուն մը կը մտնէ՝ կ'զգայ որ եթէ ոչ եկեղեցիէ աւելի, գէթ եկեղեցւոյ չափ նուիրական մի վայրի մէջ կը գտնուի. սիրտն երկիւղածութեամբ և յարգանօք կը լեցուի :

Գերեզմանատան դրան երկու կողմը խոշոր գրերով ծանուցումներ կը յայտարարեն թէ սուրբ վայրին մէջ ծխել արգիլեալ է : Գետինն է մաքուր, եւ շուրջանակի ամէն բան կը ցուցնէ թէ մեռելոց քաղաքը վեր է կենդանեաց քաղաքին ոչ միայն ժխորէն այլ շատ աղտեղութիւններէն եւ ապականութիւններէն : Դունէն ներս քիչ մը յառաջ երթալէ ետքը մարդ կը շուարի որ կողմ երթալ, եթէ երթալու յատուկ կողմ մը չունի եւ իբրեւ պարզ այցելու կ'երթայ հոն. մարդ կը շուարի, վասն զի ամէն կողմ հաւասարապէս գեղեցիկ է, եւ դիւրին չէ որոշել թէ ո՛ր մասին մէջ եւ ո՛ր կողմն աւելի շատ են տեսնելու արժանի բաներ : Այլ եւ այլ ճամբաներու գլուխները գրուած են տախտակներ որ կը ցուցնեն տարբեր թաղերն եւ անոնց ուղղութիւնները : Մեռելոց քաղաքն ունի բլրակներ, բարձրաւանդակներ, դարափներ, լճակներ, հովիտներ եւ [illegible] : Ամէն կողմ դալարեօք ծածկուած է եւ ծառերով զարդարուած : Մարմարինի եւ կրանիդի եւ ուրիշ ընտիր քարերու ամէն տեսակները կը տեսնուին : Մեծ գերդաստաններ ունին առանձին թաղեր ուր իրենց մեռելոց համար շինած են գեղեցիկ դամբարաններ կրօնական եւ բանաստեղծական այլ և այլ խորհրդանշաններով : Տապանագրերն են ընդհանրապէս արժանի, բայց ազդու եւ սրտաշարժ խօսքեր : Տեղ մը կը տեսնես կուսի մը արձանն որ ձեռնամած կ'աղօթէ, ուրիշ տեղ կը տեսնես [illegible] հրեշտակներ. բլրակի մը վրայ կը բարձրանայ հայրենասէր դիւցազանց յիշատակին կանգնուած կոթող, ուրիշ բլրակի մը վրայ զօրապետի մ'արձանն, եւ ուրիշ տեղ մը՝ երեւելի քաղաքագէտի մը կիսարձանն. քիչ մ'անդին նշանաւոր հնարիչի մը շիրիմն ու պատկերը : Հոս մայր մը իւր որդւոյն կը կանգնէ մահարձան գողտր տապանագրով, հոն կին մը իւր ամուսնոյն կը կառուցանէ շիրիմ փառաւոր. վերջապէս ո՛ր մէկը թուեմ. այս մեռելոց քաղաքին մէջ բանաստեղծութիւն եւ անդրիագործութիւն ձեռք ձեռքի տուած են հաւատ, յոյս, սէր եւ գութ, ծնողական, որդիական, ամուսնական եւ բարեկամական ամէն ազնիւ զգացում սքանչելի կերպով նկարագրելու :

Կրինվուտի գերեզմանատունը նկարագրել կարելի չէ : Սա միայն կրնամ ըսել թէ այս տեղն իւր բնական և արուեստական գեղեցկութեամբ և խորին խաղաղութեամբ կուտայ հաւատալ թէ իրօք դուռն է ընդ որ մարդիկ կը մտնեն յաւիտենական կեանք մը, ի կեանս յաւիտենականս : Մահուան արհաւիրք և գերեզմանի խայթոց իրենց զօրութիւնը կորուսած են, և Կրինվուտի նման գերեզմանատուներ կրնան մահն իսկ փափաքելի ընել :

Ահա այս արդէն շքեղ և ծաղկազարդ ու ծառազարդ վայրը, քանզի գերեզմանները զարդարելու եկած են բիւրաւոր զինուորականք և քաղաքացիք. ազնուասիրտ տիկնայք և օրիորդք կառքերով ծաղիկներ ղրկած են զինուորաց գերեզմաններուն վրայ սփռելու : Բոլոր զինուորաց գերեզմանները մէկ տեղ կամ մէկ կողմ չեն, ամենքը չունին տապանագիր կամ կոթող. բայց ամենուն համար ծաղիկ կայ : Մեռեալ զինուորաց կենդանի ընկերներն ի ձայն փողոյ և թմբկաց կուգան ողջոյն տալ իրենց զինակից եղբարց ոսկրներուն :

Մեծ հանդէս կայ Պատերազմի Բլուր կոչուած տեղն, ուր կանգնուած է բարձր կոթող ի յիշատակ 1861—65 ի նահատակաց : Բլրակն համայն զոդցես զորգ մ'է կանաչազեղ. դրօշներ և ծաղկանց փունջեր կը ծածկեն կրանիդեայ կոթողն, որոյ պատուանդանին մօտ այլ եւ այլ կողմերուն վրայ անցուած են պղնձեայ տախտակներ յորս բարձրաքանդակ նկարուած են պատերազմի ժամանակի յուշարար պատկերներ : Զորս զինուորաց պղնձեայ արձաններ պատուանդանին չորս կողմը կը կենան : Տախտակներէն մէկուն վրայ կը տեսնուի այր մը որուն փարած է կինն բռնելով զաւակին ձեռքէն, եւ թէրեւս կը խնդրէ իւր ամուսնէն չթողուլ զինքն ի վտանգի այրի լինելոյ, սակայն հայրենասէր Ամերիկացին հայրենիքը կը ցուցնէ : Ուրիշ տախտակի մը վրայ կը տեսնուի պատերազմի աղեկէզ տեսարան. երրորդին վրայ կ'երեւին վիրաւորեալք եւ վիրաբոյժ, որ վիրաւորեալոյ մը վէրքը կը կապէ. չորրորդին վրայ կ'երեւին կին մը եւ որդին, որ կուլան գերեզմանի մը վրայ, եւ սեւամորթ մարդ մը տխուր և թախծեալ կը կենայ կնոջ եւ անոր որդւոյն ետին. միւս տախտակներուն վրայ եւս կը տեսնուին նահատակութիւնք քաջաց :

Կոթողին չորս երեսներուն վրայ գրուած են հետեւեալը արձակ ոճով.

[illegible]

[illegible]

Նիւ-Եօրք [illegible]

Նիւ-Եօրք [illegible] Միութեան և Սահմանադրութեան. 1861-65.

Կանգնեցաւ յամի Տեառն 1869 :

Կոթողին շուրջը պատրաստուած էին յատուկ տեղեր, ուր եղան ջերմ աղօթք, ազդու ատենաբանութիւններ և կարդացուեցաւ ոտանաւոր ուղերձ : Ոչ մի տեղ այլ շատ տեղեր եղան հանդէսներ, ոչ միայն Կրինվուտի գերեզմանատունն, այլ Միացեալ Նահանգաց շատ քաղաքներու և գիւղերու գերեզմանատուներ : Մայիսի երեսներորդ օրն եղաւ հայրենասիրութեան մարզարան : Եթէ Նիւ-Եորքի և Պրուքլինի գերեզմանատանց մէջ, և այն օրը յատուկ ժողովներու մէջ արտասանուած ատենաբանութիւնները միայն հաւաքուին, հարիւրաւոր էջերէ բաղկացեալ մեծ գիրք մը կը կազմեն :

Արժան կը համարիմ թարգմանել հետեւեալ խօսքերը միայն զորս արտասանեց Պրուքլինի քաղաքապետն զինուորաց կոթողին մօտ, այն ատեն ատենաբանը ներկայացնելու առթիւ.

«Քաղաքակիցք իմ. անգամ մ'եւս կը ժողովինք հոս ի Կրինվուտ մեր մեռեալ զինուորաց կոթողին քով ներշնչութիւն առնելու անոնց օրինակէն, խորհելով անոնց դիւցազնութեան և զոհողութեանց վրայ վասն հասարակաց հայրենեաց : Ինչպէս մեք հոս, այս երկրին ամէն կողմն, մէկ ովկիանոսէն մինչեւ միւսը մեծ և ազատ ժողովուրդ մ'այսօր կը խմբի բլուրներու վրայ և հովիտներու մէջ վերստին յայտնելու ազգին երախտագիտութիւնն ազգային միութեան պաշտպաններուն : Ու որովհետեւ այս մարդիկ հաւատարիմ եղան մահու, դեռ կ'ապրին ի սիրտս իրենց հայրենակցաց : Մեք այս օրը կը կոչենք [illegible] օր, վասն զի այսօր գարնանային գեղեցիկ ծաղիկներ կը սփռենք այս դալարագեղ բլրակներու վրայ որ մեր զինուորաց հանգստեան տեղերն են և այն յիշատակարաններուն վրայ որ կանգնուած են ի պատիւ նոցա : Սակայն գիտցէք, ո՛չ մեք՝ այլ նոքա են պարգեւատուք : Արդարեւ մեք նոցա յիշատակին կը մատուցանենք ծաղիկ հարկ, այլ նոքա տուին մեզ անհամեմատ պարգեւն ազատ և միացեալ հայրենիքի մը : Նոքա դեռ կը շնչեն մեր վրայ օրհնութեան շունչ, այս յիշատակի օրն մեր միտքը բերելով թէ որչափ ծանրագին եղած է մեր օրով իսկ պահպանել աշխարհի վրայ կառավարութիւն մը ժողովրդեան, ի ձեռն ժողովրդեան և վասն ժողովրդեան : Հոս կեցած են մեր առջեւ հուժկու աւելի պերճախօս քան զԿիկերոն, և կը խօսին ոչ մեռելոց լեզուաւ, այլ անմոռաց գործերով թէ ամէն բան զոր կը յարգեն մարդիկ, անձնուիրութեամբ կ'ստացուի և կը պահպանուի : Երջանիկ պիտի ըլլայ մեր քաջ զինուորաց և մեր երկրին համար եթէ կենդանի միացեալը գործով թարգմանեն մեռելոց խօսքերը : Թերեւս ամէնքդ չէք գիտեր թէ Մեծ Բանակին զինուորաց սովորութիւնն է փնտռել իրենց ընկերակցաց գերեզմաններն ուր որ ալ ըլլան և ինչ անյայտ անկիւններ ալ գտնուին, և պատկառոտ ձեռներով ծաղիկներ սփռել անոնց վրայ . . . : Կը յիշենք և կ'օրհնենք ոչ միայն այն դիւցազն որոյ անունն արձանագրուած է անմահ համբաւոյ գրքին մէջ, այլ և զանոնք որոց անունները չենք գիտեր : Մեր միջէն հանելու չենք նաեւ կենդանիները : Գետին անդին միւս քաղաքին մէջ (Նիւ Եորք) կայ մէկն (զօրապետ Կրանդ), որոյ անկողնոյ շուրջը կը հսկէր բոլոր ազգն ոչ բաղում շաբաթներ առաջ անոր տագնապը կենաց համար : Մարդիկ յիշեցին թէ ինչպէս կը հսկէին դիւցազնին վրայ երբ նա պատերազմի դաշտը կը գտնուէր, և կը զգային թէ ամենայն ինչ աղէկ և ի կարգին էր ցորչափ նա կ'ապրէր : Միտք բերին թէ այն ատեն ազգին մեծ սիրտը կը հանգչէր ի նմա բացարձակ վստահութեամբ, եւ այս վերջին ատեններս ազգն ի մի ձայն կանգնեցաւ ըսելու անոր, ինչպէս երախտագէտ ժողովուրդ մը միայն կրնայ ըսել, դիւցազնին ցաւոց եւ նեղութեան ատեն թէ ինքն եւս կրնայ հանգչիլ եւ վստահիլ ազգին վրայ բացարձակ վստահութեան : Չեմ կարծեր թէ բոլոր պատիւները զորս Կրանդ ունեցաւ իւր կենաց մէջ՝ են յաչս նորա կիսով չափ պատուական որչափ պատուական են սիրոյ վերջին հարկերն զորս ընդունեցաւ ազգէն իւր հիւանդութեան ատեն :» Յետոյ քաղաքապետը շնորհակալութիւն յայտնեց կուսակալին որ ներկայ էր, եւ պատուաբեր խօսքերով ներկայացուց օրուան ատենաբանը :

* * *

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԲԱՐԲԵՐԴ

Մայիս 21. — Բարբերդի կրթական վիճակն այժմ այնպէս ողբալի է որ եթէ մեռելութեան վիճակ կոչենք, չենք սխալիր. թէ՛ քաղքին և թէ՛ գիւղօրէից մէջ սոսկալի անտարբերութիւն մը կը տիրէ : Քաղաքին չորս թաղերուն մէջ գտնուած վարժարաններն՝ ընդ միշտ ամուլ վիճակ մ'ունին, և շատ անգամ բոլորովին փակման կը դատապարտուին : «Սմբատեան» ընկերութեան վարժարանը, որ իւր տասն և ութ ամեայ շարունակութեամբ նշանաւոր եղած էր, օրերս գոցուեցաւ, և դատապարտուեցաւ բարդեալ ամսականները դեռ անվճար կը մնան. յիշեալ վարժարանին տարեկան ծախքը՝ քառասուն ի չորս ոսկւոյ կը յանգի : Գիւղերու մէջ եւս վարժարան տեսնելը հրաշքի կարգ անցած է : Մէզրէի վարժարանը միայն, որ երկար ժամանակէ ի վեր փակուած էր, մի քանի աշխոյժ եւ լուսասէր երիտասարդաց ջանիւք կազմեալ «Ուսումնասիրաց» ընկերութեան շնորհիւ՝ անցեալ տարւոյ յուլիս ամսէն սկսեալ մինչեւ ցայսօր բաց է, և նորանոր յոյսեր կը խոստանայ :

— Ազգային գործերն ալ նոյն անկերպարան վիճակի մէջ կը գտնուին : Սահմանադրական ժողովներէն կամ խորհուրդներէն ոչ մին մնացած է : Կը կարծուի թէ Առաջնորդը կրնայ ուրիշ կերպարան մը տալ ազգային գործոց այս տարտամ վիճակին, եթէ փափաքի :

ՕՐԴՈՒ

Յունիս 4. — Մինչեւ քաղաքիս հայ հասարակութիւնն անձկանօք կ'սպասէր տեսնել զՊրիմեան Սրբազան Հայրիկն, ահա մայիս 30ի առաւօտուն կանուխ՝ ժամ 8 1/2ին, օսմանեան թղթատար շոգենաւն հասաւ մեր նաւահանգիստն. բայց, միայն կէս ժամու չափ մնաց և մեկնեցաւ : Ազգային վարժարանի աշակերտներէն 12 երգեցիկ մանկունք, պատրաստ՝ ի շոգենաւ երթալով յաջահամբոյր՝ Ս. Հայրիկի անուան նուիրեալ երգ մ'երգելու և ուղերձ մը մատուցանելու, չյաջողեցան՝ շոգենաւը շուտով մեկնելուն պատճառաւ : Միայն 15-20 ազգայինք բարեբաղդութիւն ունեցան Հայրիկի Ս. Աջն համբուրելու : Եթէ շոգենաւն մէկ երկու ժամ ապա գայր կամ սպասէր աստ, ո՛չ թէ բազմաթիւ ազգայինք, այլ քաղաքիս յոյն հասարակութենէն կղերական դասն և խուռն ամբոխ մը մտադիր էին երթալ համբուրել Աջն Ն. Սրբազնութեան :

— Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ Մեծ. Գէորգ Աղա Չիլինկեան հրաժարած է Աւագ փոխանորդի պաշտօնէն զոր վարած է 20-25 տարիներէ ի վեր ամենայն յաջողութեամբ և ի մեծ գոհունակութիւն ժողովրդեան : Մեծ. Գէորգ Աղա իւր երկարժամանակեայ պաշտօնավարութեան մէջ յանձինս երախտապարտ կացուցած է զմեզ՝ [illegible] օտարազգեաց պատկառելի ցուցնելով հայութիւնն, և կառավարական Իտարէին մէջ անձնուիրաբար և յաջողութեամբ ի կատար հանելով բազում ազգային կարեւոր խնդիրներ : Ժողովուրդը խորապէս յուզուած է նորա հրաժարման վրայ և կը սպասէ յետս առնուլ հրաժարականն :

Գէորգ Աղա վերջերս ի Կովկաս ճանապարհորդած միջոցին անդ գտնուող Օրտուցի գաղթականներէ հանգանակած է 577 րուբլի թղթադրամ ի շինութիւն քաղաքիս Ս. Եկեղեցւոյ զանգակատան : Հանգանակութեան գործոյն մէջ գործօն դեր մը ունենալէ զատ, 100 րուբլի եւս նուիրած է Յակոբ Աղա Կամսարեան :

ՔԸՐՔ—ԱՂԱՃ

Մայիս 25 — Մայրաքաղաքի հայ ժամուլը կարելի է ըսել թէ Քըրքաղաճը կը ճանչէ միայն նորա աշխարհագրական քարտէսի վրայ բռնած դիրքով. իսկ այս վաճառաշահ կեդրոնի ներքին և հասարակային կեանքը ցայժմ կարծես թէ մթութեան մէջ է ծածկուած :

Քըրքաղաճ նշանաւոր է ափիոնի և բամպակի վաճառականութեամբ, և գտնուելով Զմիւռնիոյ և Պրուսայի ճանապարհներու վրայ, ի վաղուց հետէ հռչակուած է իւր բանուկ վաճառականութեամբ : Քըրքաղաճի հայ ազգաբնակութիւնք համեմատելով օտար ազգաց հետ թուով (150 տուն) փոքրամասնութիւն մը կը ներկայացնէ, սակայն թուական այս փոքրամասնութիւնը իրականի մէջ իւր գործունէութեամբ մի մեծամասնութիւն է :

Քաղաքիս հայ հասարակութեան պատուաճանաչութեան պէտք է վերագրել դէպի արդարութեան և լուսաւորութեան լոյսը ունեցած ձգտումները, որոց ամենամերձաւոր ապացոյց կարող են համարուիլ Նարեկեան և Վարդուհեան արական և իգական վարժարաններն փառաւոր շէնքերու մէջ ապահովուած, և օրս կազմուած ֆլէօբէլեան պարտիզի ուղղութեամբ ծաղկոցը 3-6 տարեկան երկսեռ մանկանց համար : Ունին նաև Ընթերցասիրաց ընկերութիւն մը, թէև ոչ այնքան նախանձելի վիճակի մէջ : Նպատակ կայ նաև մեծերս ակումբ մը հաստատել :

Գալով քաղաքի մաքրութեան հրահանգութեանը՝ ժամանակ է արդէն առանց դանդաղելու սկսիլ արմատական և նպատակայարմար առողջապահական գրութեան վրայ հիմնուած մի փոփոխութիւն ձգել մեր քաղաքի մէջ և մաքրութեան մէջ հետզհետէ աւելի բարձր դիրքի վերածել : Ցեխի կոյտեր, խաներ՝ ուր անասնային արտաքրութիւններ դիզուած են, ապականութեանց ժողովածուներ, եւայլն. այս բոլորը հակառակ լինելով առողջապահութեան, լաւ կը լինէր կամաց կամաց հեռացնել քաղաքի կեդրոնէն : Ցանկալի է որ Քաղաքապետական ժողովը, որոյ սնտուկը բաւական հարուստ է, դարման տանի իրաց այս վիճակին :

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Պետրսպուրկի և Մոսկուայի ռուսական լրագիրները խմբագրական յօդուածներով ցաւ կը յայտնեն Մոսկուայի նշանաւորագոյն թերթերէն միոյն՝ Կօլօս Մօսկվի խափանման առթիւ : Կօլօս Մօսկվի Ակսակովի Ռուս թերթէն յետոյ համասլաւութեան գլխաւոր թերթը կը համարուէր : Ռուս եւս, քանի մը ամիս առաջ, խիստ դադրեցաւ կառավարութեան հրամանաւ :

— Նովօյէ Վրէմեա կ'ըսէ թէ վերջին տեղեկութեանց համեմատ, Աֆղանիստանի հետեւակազօրաց թիւն է 45,000, իսկ հեծելազօրաց թիւն 16,000, այսինքն շատ պակաս այն թիւէն զոր առաջ կը ցուցնէին լրագիրք : Էմիր Շիր Ալի հարկ եղած ամեն պատրաստութիւնները տեսած է աֆղանական զօրքերն եւրոպական զօրաց պէս զինելու և կրթելու համար : Այս զօրքեր չորս մասի բաժնուած են :

— Ռուսական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ թէեւ Անգլիոյ և Ռուսիոյ մէջ խաղաղասիրական յարաբերութիւնները գրեթէ վերահաստատուած են, սակայն ի Հնդկաստան պատերազմական պատրաստութիւնները կը շարունակուին : Պէնկալայի կողմերէն 7 զօրագունդեր կը փոխադրուին ի Քէդդա. Բաց աստի 12 զօրագունդեր Հնդկական պահապան զօրաց հետ պիտի միանան :

Պոմպէի, Մատրասի և Կալկաթայի մէջ կամաւոր զօրաց խմբեր կը կազմուին : Պոմպէի նաւահանգստի պահպանման համար կը զրահաւորին [illegible] և [illegible] մարտանաւերը :

— [illegible] լրագիրը կը ծանուցանէ թէ, Ռուսիոյ պետական գանձու նախարարութիւնն այժմ կը խորհի [illegible] (տուրք) նշանակել նաւթի վրայ. Նովօյէ Վրէմեա կ'ըսէ թէ, եթէ ճշմարիտ է այս լուր, յոյժ ցաւալի է, որովհետեւ նաւթային առեւտուրը տակաւին այնպիսի վիճակի մէջ է, որ մեծ հարուած կրնայ ստանալ այսպիսի կարգադրութեամբ մը :

— Ռուս կառավարութիւնը նկատելով որ հիւանդութիւնք օր աւուր կը շատնան ի Ռուսիա և հնտախտի երկիւղը կը զօրանայ ամեն ուրեք, որոշած է որ բժշկական համալսարանի բարձրագոյն դասի ուսանողք եւս իրաւունք ունենան բժշկութեամբ զբաղիլ գաւառական բժիշկներու պէս :

— Նովօյէ կը ծանուցանէ թէ վերջերս Նոր-Նախիջեւանի քով երկաթուղին իւր գծէն ելաւ : Երեք կառախմբեր խորտակուեցան բոլորովին եւ 70 մարդիկ վիրաւորուեցան եւ մեռան : Մեռեալք եւ վիրաւորեալք Նովոչերքասք փոխադրուեցան : Առաւօտուն երբ աղէտին բազմութիւն մը աղէտալի վայրն եկաւ, տեսաւ կին մը որ գլուխն եւ երեսը ջախջախուած էին բոլորովին, եւ ոտներն բաժնուած էին մարմինէ. կնոջ քով կար փոքրիկ մանկիկ մը : Այս աղէտից պատճառը կը վերագրեն չարագործաց որք մտադիր էին երկաթուղւոյն մէջ գտնուած ապրանքները կողոպտել : Թէ եւ մեռելոց եւ վիրաւորաց թիւն 70 կը հաշուեն այժմ, բայց աւելի շատ կը կարծուի :

ԱԶԳ

Ազգային Հիւանդանոցի Որբանոցի Ընտելարանին համար կառավարիչ մը պէտք կայ : Փափագողք կրնան դիմել ի դրասենեակն Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, Մեծ Նոր խան, թիւ 49, պէտք եղած տեղեկութիւնն ստանալու համար : 1—3

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Պունտան էվվէլ էվրագը հավատիսլէ տէֆաթլէ իլան գըլընտըղը վէճհիլէ սէնէի [illegible] 99 սէնէի մալիյէսի զըյէթինէ տէքլին սաթըլըմայան հիսսէլի մէնզիլը մահլիւլէնին դըյմէթը մուխամմէնէսինտէն հիսսէտարլէրէ մախսուս իդրամիյէ թէնզիլ օլունտուղտան սօնրա պազը դալանճ պէտէլին նըսֆը նագտ վէ նըսֆը տիլքէրի Էվգաֆը Հիւմայուն խազինէսի տէյնինէ մախսուս սուրէթ վէ գօյան գապուլ օլունմասը վէ քէյֆիյէթ միւտտէթը մէզքիւրէ մահլիւլաթընտան [illegible] 1301 սէնէի մալիյէսի [illegible] տէքլին ճարի [illegible] միւտտէթը մէզքիւրէ զարփընտա միւրաճաաթ իթմէյէն հիսսէտարլէր վէ թալիպլէր պու միւսաատէտէն մահրում գալաճաղլարը [illegible]

3 Հազիրան 1301

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐ

Ինչաամթը սակէրիյէ լազըմէսի իչուն իւզ Թագըմ սէրէն վէ օմուզ Թագըմ Թրինգէթին չէրայէթինէ Թէվֆիգէն մինագասասը տէրտէսմ իճրա օլուպ իչյու. Հազիրանը բուանինին օն պիրինճի սալը կինի գարարը գաժխսի իճրա վէ իրմէսի չարշէնպիհ կինի նիւզտէ պէչ Թէնզիլամ գապուլ օլընաճազընտան իմթայա Թալիպ օլանլարըն էյամը մէզքիւրէտէ ինչաամթ տայրէսինէ միւրաճաամթ իթմէլէրի իլան օլունուր :

8 Հազիրան 1301

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Համթախանէլէրլէ, պազը ալայ վէ Թապուրլարտան կէլնյ Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընտա միւթէրագիմ իւէն իսիմիյէ կալըը սալին միւթէնէվի խասմթախանէ վէ սայիրէ բէօննէ էլպիսէ վէ էչխասը ֆիրուխթ օլունմագ իւզրէ հէր փազար վէ չարշէնպիհ կինլէրի անպարը մէզքիւրտէ միւզայէտէլէրինին իճրա գըլընաճազը մուգատտէմէ իլան գըլընմըշ իսէ, անպարը մէզքիւրտէ միւզայէտէլէրի իճրա օլունարագ մուախխարէն միւզայէտէ տէֆթէրինին Թէօի հէքիմինէ նիւզտէ նիրմի ղուրուշտան զամմը վագը օլունըլընտան տահա զիյատէ զամմը իլէ իշթիրայա Թալիփ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն օն կիւնէ գատար մազամը Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

8 Հազիրան 1301

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Թուղլու Գուրու Գըրըմ կէօնի իւրի պին ատէտ.

Թուղլու գուրու Անատոլու կէօնի նէտի պին ատէտ.

Թուղլու գուրու Թիֆլիզ կէօնի իւրի պին ատէտ.

Ցէօրտիւնճի օրտուի հիւմայուն էրզինճան տապախանէսինէ Թէսլիմ օլունմագ իւզրէ օրտուի մէզքիւր մէրքէզինճէ մէվգիի մինագասայա գօնուլան պալատէ մուրադգամ 3 գալէմ կէօնի իմթայա Թալիպ օլանլարըն Թարիխի իլանտէն իթիպարէն օն կիւնէ գատար կէրէք օրտուի մէզքիւր մէրքէզինէ վէ կէրէք մազամը սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

5 Հազիրան 1301

2—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Սէրայը Հիւմայուն իչին ալընաճագ լաճըմ վէ միւթէֆէրիաթըն վէ Ինկիլիզ բիրինճինին սօն գարարը գաժխսի հազիրանը բուանինին օն իքինճի չարշէնպիհ կինի վիրիլէճէյինտէն Թալիպ օլանլարըն էյամը մէզքիւրտէ պէճէմէհալ Խազինէի խասսայի Շահանէյէ պուլունմալարը իլան օլունուր :

5 Հազիրան 1301

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Շէնկին իսկէլէսինտէ մէվճուտ պուլունան տէօրթ պին պէչ եիւզտէն պէչ պին տէնէկէ գատար ֆիչէնկ վէ էտէվաթը հարպիյէ մէյտան սանտըգլարըն նէկլէն սէֆինէլէրի իլէ Ցէրսանէտէն նագլ օլունաճազընտան, պունլարըն մէզքիւր իսկէլէտէն նագլինէ Թալիպ օլանլարըն իչյու մահը հազիրանըն օնընճը բազար էրթէսի կիւնիւ լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

6 Հազիրան 1301

2—3

ՀԱՆՔԱՋՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

Վ Ի Շ Ի

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱՌՈՒՑԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՑ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հաստատութեան մէջ, որ Եւրոպայի ամենօրինակ լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամէն տեսակ լոգարան և [illegible] կը գտնուի [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] հիւանդութեանց բուժման համար :

Ամէն օր մայիս 15էն մինչև սեպտեմբեր 15՝ Թատրոն և նուագահանդէս ի Քազինօ.— Երաժշտութիւն պարտէզին մէջ.— Ընթերցարան.—Տիկնանց վերապահեալ սրահ.—Խաղից, խօսակցութեան և գնդակի սրահներ :

ԱՄԷՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ

Բոլոր տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւն, Պուլվար Մոնմարթրը, 8, Փարիզ

Le Papier **JOB** a obtenu 41 méd. 10 en or, 9 dipl. d'honneur et mis 8 fois hors concours. JEAN BARDOU ne fabrique que cette marque protégée par 52 jugements et arrêts et signé Jn Bardou

Nul doute que dans un temps très prochain tous fumeurs de cigarettes ne fassent usage que de ce papier seul bon!! — La fabrication du JOB occupe plus de 800 ouvriers. — Maison fondée en 1840. —

EXPLOITATION GÉNÉRALE A TOULOUSE.

Demander ce Cahier chez tous les Débitants de Tabac.

ԼՈՑԹԸՆ ԵՒ ՁԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱԲՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

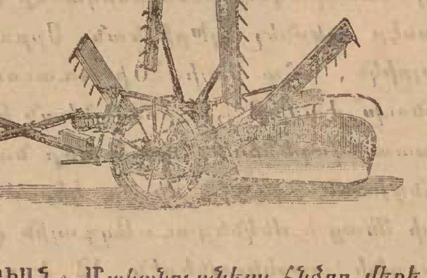

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը հնձէ 300 օխա :

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ· ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է : Գնողըն եթէ գոհ չիլինի, կրնայ ետ առնուլ իր ստակն :

502

Marque de Fabrique

"ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ"

ՎԱՐՁԱՏՐԵԱԼ ՇՔԱԴՐԱՄՈՎ

Ամսթէլի 1883ի բտամաշխարհահանդէսին մէջ

Մինչև պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծղանը (գաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՋՆ

Այս բաղադրութիւն ունի խայծղանի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՉ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծղանի ՋԻԻՄ պատրաստութիւնք միայն անոր համն և հոտն ունին : «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քարսիւլ մը բուժիչ սկզբունքները : Բայց կարելի է որը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ» առնուլ առանց բնաւ վնասուելու, մինչդեռ խայծղանի քսան քարսիւլ աղեաց վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերէն :

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ԻԻՍ ԹԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ ԵՒ ՆՐԵՔԱՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի հեղուկը չիշով կը ծախուի 1·50 Փրանքի՝ 20 լիտր խայծղանի ջրի համար : Իսկ 0·10 պատրաստուած չաքարանուշէն 100 հատ պարունակող չիչը 2·50 Փրանքի կը ծախուի :

Ընդհանուր մթերանոցապետ

Ժ· ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէլլա-Սուտա

169—Մեծ փողոց Բերայի—169

Կ· Պոլիս

Ֆրանսայի և օտար երկիրներու ամէն հռչակաւոր և վարսայարդարաց քով :

La VELOUTINE

Poudre de Riz spéciale

PRÉPARÉE AU BISMUTH

Par CHles FAY, Parfumeur

PARIS – 9, Rue de la Paix, 9 – PARIS

Խողովակաց զետեղման և ջրոյ բաշխման, Գրասենեակք

Ընդհանուր ձեռնարկութիւն

ԽՈՂՈՎԱԿԱՑ ԸՆԴՀ· ԶԵՏԵՂՈՒՄ

ՔԱՂԱՔԻ ԵՒ ԳԻՒՂԻ ՏՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՋՐՀԱՆՔ	ԼՈԳԱՐԱՆԻ ՍԵՆԵԱԿՔ
ՈՌՈԳՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔ	ՋՐԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ
ԱՂԲԻՒՐՔ	ԱՐԴԻՒՆԱՐԴԻ ԽՈՒՑՔ
ՇԱՏՐՈՒԱՆՔ	ՀԱՆԴԵՐՁԱՏՈՒՆՔ
ՋՐԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ ԵՒ ԱՅԼՆ	ԾՈՐԱԿԱՑ ԶԵՏԵՂՈՒՄ
	ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԾՈՐԱԿՔ

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՋՐՈՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

[illegible] Թիւ 55

Ժ· ՏԱԼՄԱՍ ԵՒ ԸՆԿ. Ի ՄԱՐՍԻԼԻԱ

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՎԻԵՆՆԱ

Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Փրանք :

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ՚ընեն :

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ՚ընեն :

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ : Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Փրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իր ապրած միջոցին :

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) : Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրել տալ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. սակէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 298·30 Փրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն :

Վերջամեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Փրանք :

[illegible]

ՄՈՐԻՍ ՊԻՐԳՃԻ

Գրասենեակք, Ղալաթիա, [illegible] փողոց, Թիւ 29, Գերմանական [illegible] դիմաց.

Ընկերութեան ներկայացուցիչն է Ս. ԱՏԼԷՐ

ՋՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԷՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՕՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

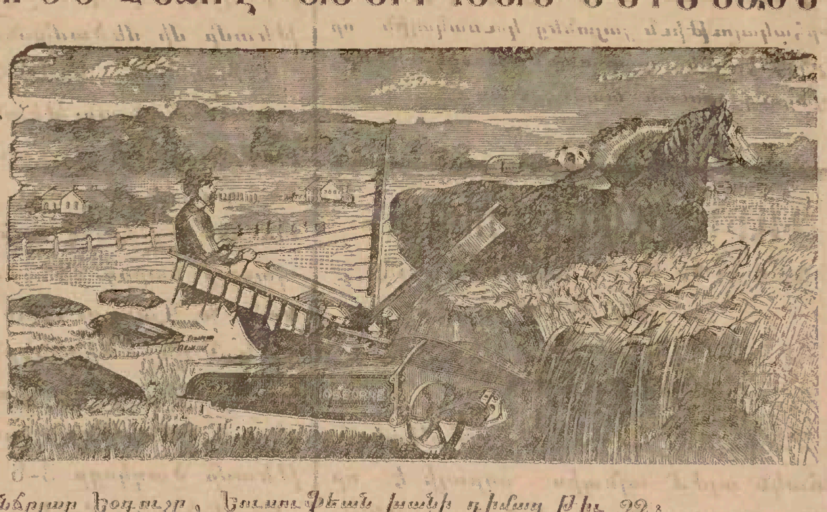

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, լայնիքն 35 [illegible] կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ : Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալիմճի Եօրկանճըլար ճամտէսի Թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշը, Նաւուֆեան խանի դիմաց Թիւ 22 :

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

587, Մեծ Փողոց Բերայի, Ի Թէքքէ, մակինթն դիմաց, 587

Պ. Տիմիթրիոս [illegible], մեր վերոյիշեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենագեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], եւն, եւն :

Այս ամէն կարասիները ի վաճառ հանուած են

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս [illegible] ամէն տեսակ կարասիներ կը չինէ [illegible] :

506

ՇՈԳԵՆԱՒՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն· ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայ և Բոնէի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէնէրվ որ յունիս 17ին Մարսիլիայէն և յունիս 24ին Պոլսէն պիտի մեկնի :

Մարսիլիա երթալիք շոգենաւն է Անտրէ որ կը մեկնի յունիս 25ին, հինգշաբթի երեկոյեան ժամ 5ին :

Ուղևորներու և ապրանքներու [illegible] նաւուղիէ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՌԹԷ ԲԸՊՈՒԼ

516 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանտօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյըր	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրաքօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրանդօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքոն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թօ Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիտօ	2,300	Քամանդօ	3,600
Քէլոօ	2,000	Եէտտօ	1600
Քօզմօ	2,200	Ջէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	1,40

Պօրթօ շոգենաւը, նաւապետ Սմէնտրիճ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն աստ հասած, պարպած և յՕտէսա ուղեւորած է :

Տրուօ շոգենաւը, նաւապետ Տուքլաս, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 18ին, Մալթա հանդիպելով Պոլիս գալու և Օտէսա երթալու համար : Յուլիս 11ին աստ կ'սպասուի :

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԻՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ

Գործակալ

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

ՊԱՊԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անունք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պլըք
Աքասիա	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Փրուիչըրտ
Լաքոնիա	2,500	Ռէյլը
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բումէյիթ	2,800	Ֆօթըրկիլ

Բըմբէն շոգենաւն ամսոյս 20ին կը մեկնի մայրաքաղաքէս :

Մասէտոնիա շոգենաւն ամսոյս 27ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի :

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար :

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց :

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

513 Գործակալք

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Սեւ-ծովու միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալգասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապեան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իստրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպօն	800
Տուրոյ	700	Օբորթօյ	700
Էճիպշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Աճէրէեան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսոն, այսօր Լիվրբուլէն աստ հասաւ :

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատերք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.

Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք

Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վակման և ընկ.

Մալթա, Ա. Քամիլլէրի.

Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտատօ.

Զմիւռնիա, Պ. Ռէյդոլ և ընկ.

512

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սէսոստրիս	3250	Ատլանտիք	1700
Թիպր	3250	Լոդիւս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէսիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 27ին Բոթիէն աստ պիտի վերադառնայ և անմիջապէս պիտի ուղեւորի ի Լիվրբուլ :

Մակտալա շոգենաւը, նաւապետ Թոմաս, ամսոյս 29ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով :

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվրբուլ

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալթէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քէտար շոգենաւը, նաւապետ Ռեայթ, աստ հասաւ և ի մօտոյ Լիվրբուլ կ'ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճանբով :

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուէ նաւահանգստի համար :

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալկը

511 փայա խան Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1885 Յունիս 3 Երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Յուլիս 5

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջէ ելնող շոգենաւաց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. Թ.

11 — Եէնիմ· Մէզարպ· Պէօյիւք· Թարապ· Ենիքէ· (Ենիքէ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 32

11 35 Ենիքէ· Սթէն· Միրկ· Պօյաճ· Ք· Հիսար Պէպ· (Արնաւ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25

12 — Ք· և Ա· Գավ· Եէնիմ· Մէզարպ· Պէօյ· Թար· Ենիքէ· (Ենիքէ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 9

12 50 Ենիքէ· Սթէն· Միրկ· Պօյաճ· Ք· Հիսար Պէպ· (Արնաւ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 21

1 30 Եէնիմ· Մէզարպ· Պէօյ· Թար· Ենիքէ· Սթէն· Միրկ· Պօյաճ· Ք· Հիսար Պէպ· (Արնաւ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 20

3 — Եէնիմ· Մէզարպ· Պէօյ· Թար· Ենիքէ· Սթէն· Միրկ· Պօյաճ· Ք· Հիսար Պէպ· Արնավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· 33

4 15 Ա· Գավագ Եէնիմ· Մէզարպ· Պէօյիւք· Թարապ· Ենիքէ· Սթէն· Միրկ· Պօյաճ· Ք· Հիսար Պէպ· Արնավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· 19

5 30 Մէզարպ· Պէօյ· Թար· Ենիքէ· Միրկ· Ք· Հիսար Պէպ· Արնավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշ· 25

6 15 Եէնիմ· Մէզարպ· Պէօյիւք· Թարապ· Պէյգօզ Բաշլայ· Ենիքէ· Միրկ· Գանլըճ· Ք· Ա· Հիսար Գանտիլ· Արնավ· Չէնկ· Պէյլէր· Օրթաք· Գուզ· Պէշիք· Խուսկ· 1

8 15 Ա· և Ք· Գավ· Եէնիմ· Մէզարպ· Պէօյ· Թարապ· Ենիքէ· Միրկ· Պօյաճ· Ք· Հիսար Պէպ· Արնավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· (ուրբաթ օրերը Սթէնիա պիտի հանդիպի) 20

10 Մէզարպ· Պէօյ· Թարապ· Ենիքէ· Միրկ· Ք· Հիսար Արնավ· Օրթաք· Պէշիք· (Ուրբաթ օրերը Պէյգօզ) 28

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ ելնող շոգենաւաց ժամերը

10 45 Պէպ· Արնավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիք· 21

11 30 Արնավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիք· Գապ· 1

12 10 Պէպէք Արնավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· 28

12 50 Արնավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիք· Գապ· 4

1 25 Պէպէք Արնավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· 25

2 5 Արնավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշ· Գապաթ· 23

2 35 Պէպ· Արնավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիք· Գապաթ· 4

3 10 Արնավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· Գապաթ· 32

10 45 Հիսարէն Չէնկէլքէօյ 25

11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 1

Ասիական եզերէն կամուրջ ելնող շոգենաւաց ժամերը

10 45 Վանիք· Չէնկլ· Պէյ· Գուզկ· Գապթ· 34

11 15 Պէյգ· Բաշլ· Ք· Բ· Մաճ· Գանլըճ· Ա· Հիսար Գանտ· (Գանտիլլի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23

11 50 Գանտիլ· Վանիք· Չէնկէլ· Պէյլէրպ· Գուզկ· 33

1 — Գանտ· Վանիք· Չէնկէլ· Պէյլէր· Գուզկ· 32

1 5 Պէօյիւք· Թարապ· Պէյգ· Բաշլայ· Գանլըճ· Ա· Հիսար Գանտիլ· (Գանտ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18

2 10 Գանտիլ· Վանիք· Չէնկ· Պէյլ· Գուզկ· Խուսկ· 28

2 30 Մէզար· Պէօյիւք· Թարապ· Պէյգօզ Բ· Պաղճէք· Բ· Մաճ· Գանլըճ· Ա· Հիսար Գանտ· Վանիք· Չէնկ· Պէյլ· Գուզկ· Պէշիք· 34

4 15 Պէյգօզ Բաշլայ· Րիֆաթ փաշա Գանլըճ· Ա· Հիսար Գանտ· Վանիք· Չէնկլ· Պէյլ· Գուզկ· Խուսկ· 18

8 45 Պէօյիւք· Թարապ· Պէյգ· Բաշլայ· Գանլըճ· Ա· Հիսար Գանտիլ· Վանիք· Չէնկէլ· Պէյլէր· Գուզկ· Խուսկիւտար 21 (Ուրբաթ օրերը Ք· Բ· Մաճ·)

10 25 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 15 Պէշիք· Օրթ· Գուրուչ· Արնավ· Պէպէք Ք· Հիսար Միրկ· Ենիքէ· Թարապ Պէօյիւք· Մէզարպ· 34

1 15 Պէշիք· Օրթաք· Արնավ· Պէպէք Ք· Հիսար Պօյաճ· Սթէն· Ենիքէ· Թար· Պէօյ· Մէզարպ· Եէնիմ· 33

1 45 Գապաթ· Խուսկ· Պէշիք· Գուզկ· Օրթ· Պէյլէր· Չէնկէլ· Արնավ· Գանտիլ· Ա· և Ք· Հիսար Գանլըճ· Միրկ· Ենիքէ· Բաշլայ· Պէյգ· Թարապ· Պէօյ· Մէզ· Եէնիմ· 1

2 30 Պէշիք· Օրթաք· Գուրուչ· Արնավ· Պէպէք Ք· Հիսար Միրկ· Ենիքէ· Թարապ· Պէօյիւք· Մէզարպ· Եէնիմ· Ք· և Ա· Գավագ 19

3 45 Պէշիք· Օրթաք· Պէյլ· Արնավ· Գանտ· Ք· Հիսար Գանլըճ· Միրկ· Ենիքէ· Թարապ· Պէօյիւք· Մէզարպ· 25

5 — Գապաթ· Պէշիք· Օրթաք· Գուրուչ· Արնավ· Պէպէք· Ք· Հիսար Պօյաճ· Էմիրկ· Սթէն· Ենիքէ· Պէյգ· Թարապ· Պէօյիւք· Մէզար· Եէնիմ· և Գավագներ 20

6 45 Խուսկ· Պէշիք· Գուզկ· Օրթ· Պէյլէր· Չէնկ· Արնվ· Գնտիլ· Ա· և Ք· Հիսար Գանլըճ· Միրկ· Ենիքէ· Թարպ· Պէօյ· 21

8 15 Պէշիք· Օրթ· Արնավ· Պէպ· Ք· Հիսար Միրկ· Ենիքէ· Թարպ· Պէօյ· Մէզար· 28

10 — Ենիքէ· Թարապ· Պէօյ· Մէզար· Եէնի· 19

10 30 Ք· Հիսար Պօյաճ· Միրկ· Սթէն· Ենիքէ· Թար· Պէօյի· Մէզար· Եէնիմ· 32

11 10 Ենիքէ· Թարապ· Պէօյիւք· Մէզարպ· Եէնիմ· 20

11 30 Պէպ· Ք· Հիսար Պօյաճ· Միրկ· Սթէն· Ենիքէ· 25

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 15 Ուղղակի Արնաւուտքէօյ 4

12 50 Ուղղակի Պէպէք 25

1 30 Ուղղակի Արնաւուտքիւղ 23

2 — Ուղղակի Պէպէք 4

2 40 Ուղղակի Արնաւուտքէօյ 32

9 50 Պէշիք· Օրթ· Գուրուչ· Արնավ· Պէպ· Ք· Հիսար (Վոսփոր ելնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25

10 25 Պէշիք· Օրթ· Գուրուչ· Արնավ· Պէպ· 1

11 5 Գապաթ· Պէշիք· Օրթաք· Գուրուչ· Արնավ· Պէպ· (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 21

11 45 Պէշիք· Օրթ· Գուրու· Արնավ· Պէպ· 28

12 — Օրթ· Գուրուչ· Արնավ· (ուրբաթ և շաբաթ օրերը Պէշիքթաշ) 1

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

11 35 Խուսկ· Գուզկ· Պէյլէր· Չէնկ· Վանիք· Ա· Հիսար Գանլըճ· Ենիքէ· 21

12 25 Ուղղակի Գանտիլլի 32

1 30 » » 28

2 45 Խուսկ· Գուզկ· Պէյլէր· Չէնկ· Վանիք· Գանտիլ· Ա· Հիսար Գանլըճ· Բաշլայ· Պէյգ· (Ուրբաթ օրերը Ք· Բ· Մաճ·) 18

9 25 Գապաթ· Պէշիք· Գուզ· Պէյլէր· Չէնկէլ· Վանիք· Գանտիլ· (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23

10 15 Գանտ· Ա· Հիսար Գանլ· Ք· Բ· Մաճ· Բաշլայ· Պէյգ· Թար· Մէզարպ· Գավագներ 18

10 40 Պէշիք· Գուզկ· Պէյլէր· Չէնկէլ· Վանիք· Գանտիլ· Պէպ· (Գանտիլլի նաւամատոյցը Պէյգօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33

11 10 Գանտիլ· Ա· Հիսար Գանլըճ· Րիֆաթբ· Բաշլայ· Պէյգ· 23

11 40 Գապթ· Գուզ· Պէյլ· Չէնկ· Վանիք· 34

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	5 45	— —	6 — Պէշիք·
10 45	6 15	11 15	7 —
11 30	7 —	12 —	8 15
12 15	8 10 Պէշիք	12 45	9 — Պէշիք
1 —	8 55	1 15	9 35
1 30	9 45	1 45	10 5 Պէշիք
2 —	10 — Պէշիք	2 15	10 30 Գզ· (
2 30	10 30	2 50	11 —
3 15	10 50 Պշ Գզ	3 20	11 25
3 40	11 20	4 5 Պէշիք	11 50
4 20 Պէշիք	11 40 (	4 55	12 5
5 —	12 5	5 30	12 5 Պշ Գզ(

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
11 15	5 40	11 15	5 30
12 —	6 15	12 —	6 10 Պէշիք
12 30	7 — Պէշիք	12 25	7 —
1 —	8 10	12 55	8 15
1 30	8 45	1 25	9 — Պէշիք
2 —	9 30	1 55	9 35
2 30	9 55 Պէշիք	2 25	10 — Պէշիք
3 —	10 25	2 55	10 35
3 30	11 —	3 25 Պէշիք	11 15
4 15 Պէշիք	11 35	3 55	11 50
5 —	12 5	4 45	12 5

(Այս շոգենաւք Հրէից տօներուն և ուրբաթ ու կիրակի չերթեւեկեն ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 20 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)

5 — Հարէմէն Սալաճագ

10 15 » »

11 — Հարէմէն Սալաճագ

2 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)

4 30 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ

10 — Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)

10 45 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

4 — Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի

5 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի

10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի

11 — Իւսկիւտարէն Գապաթաշ

4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար

5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար

10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար

11 15 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. —Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան ։